

ПЛАН

реструктуризації НАК «Нафтогаз України»

з метою відокремлення діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог Закону України «Про ринок природного газу»

ВСТУП

1. Цей План розроблений на виконання пункту 18 Плану заходів щодо реформування газового сектору, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України (далі – «КМУ») від 25.03.2015 №375-р,¹ з метою відокремлення діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог Закону України від 09.04.2015 №329-VIII «Про ринок природного газу» (далі – «Закон»).

2. Цей План не визначає заходи щодо інших форм реструктуризації Групи НАК «Нафтогаз України», що не пов'язані з відокремленням діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог Закону.

В той же час, передбачається, що відносини між оператором газотранспортної системи та іншими суб'єктами ринку природного газу (зокрема оператором газосховища) будуть побудовані на ринкових засадах та з використанням звичайних практик ведення бізнесу. 3. Цей План підлягає узгодженню із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

1. Пропозиція, наведена у цьому Плані, передбачає, що по відношенню до оператора газотранспортної системи, яка знаходиться у державній власності, має бути обрана модель відокремлення ОУ відповідно до Закону України від 09.04.2015 №329-VIII «Про ринок природного газу».

2. Пропозиція, наведена у цьому Плані, передбачає, що:

1) оператором газотранспортної системи є акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» – господарське товариство, 100% акцій якого належать державі. Управління корпоративними правами держави в цьому товаристві здійснюватиме Фонд державного майна України.

Незалежність оператора газотранспортної системи забезпечуватиметься належною структурою корпоративного управління відповідно до Принципів корпоративного управління ОЕСР;

2) газотранспортна система, що є державною власністю та не підлягає приватизації, передається Фондом державного майна України на користь оператора газотранспортної системи як внесок до статутного капіталу;

3) оператор газотранспортної системи здійснює всі визначені законом функції та обов'язки без залучення ресурсів вертикально інтегрованих організацій.

3. Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади України. Він спрямовує, координує та контролює діяльність всіх органів виконавчої влади, включаючи міністерства та центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом, яким є Фонд державного майна України.

¹ Відповідно до пункту 18 Плану заходів щодо реформування газового сектору, Міністерству енергетики та вугільної промисловості України (далі – «МЄВПУ»), Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – «НКРЕКП») (за згодою) та Антимонопольному комітету України доручено «розроблення і подання до Секретаріату Енергетичного Співтовариства проекту плану реструктуризації НАК «Нафтогаз України» з метою відокремлення діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог Закону України «Про ринок природного газу»; строк виконання - квітень - жовтень 2015 року.

В той же час, правовий статус Фонду державного майна України містить особливості, що робить його відмінним від міністерств. Головною особливістю є те, що закон безпосередньо передбачає гарантії незалежності Фонду державного майна України від втручання з боку виконавчої влади. Це в свою чергу дає юридичну підставу для Фонду державного майна України не виконувати доручення, що стосуватимуться діяльності оператора газотранспортної системи, акціями якого управлятиме Фонд державного майна України.

Крім того, обсяг закріплених законом повноважень Фонду державного майна України як акціонера господарських товариств, акціями яких він управляє, є мінімальним у порівнянні з аналогічними повноваженнями, наданими міністерствам, які управляють корпоративними правами держави. Це дає змогу без внесення додаткових змін до законів обмежити політичний вплив на оператора газотранспортної системи з боку органів державної влади, зокрема свого акціонера.

Як наслідок, Фонд державного майна України є оптимальним органом державної влади, який може виконувати повноваження акціонера оператора газотранспортної системи, як з точки зору рівня юридичної незалежності, так і обсягу наданих законом повноважень щодо втручання у діяльність оператора газотранспортної системи.

Цей висновок підтверджується ще й тим, що акції оператора газотранспортної системи (до 49%) у будь-якому разі опиняться під контролем Фонду державного майна України, так як залучення партнера до участі в статутному капіталі оператора газотранспортної системи здійснюватиметься в рамках процедури приватизації.

Приватизації до 49% акцій оператора газотранспортної системи дозволяється відповідно до закону, ухваленого в 2014 році. Уряд України неодноразово наголошував, що залучення іноземної компанії, що відповідає ряду критеріїв, у якості партнера для управління оператором газотранспортної системи - це основний чинник для модернізації газотранспортної системи, побудови конкурентного ринку природного газу та його інтеграції з ЄС, а також забезпечення транзитних потоків територією України. 4. Впровадження Пропозиції, відповідно до якої Фонд державного майна України діє як акціонер оператора газотранспортної системи, не потребує внесення змін до законів України, а тільки до низки підзаконних актів з метою забезпечення виконання частини шостої статті 9 Директиви 2009/73/ЄС.

5. Зважаючи на зауваження, висловлені Секретаріатом Енергетичного Співтовариства на слуханнях 14.03.2016, Пропозиція передбачає, що ГТС буде передана ФДМУ на користь оператора ГТС як внесок у статутний капітал, а оператор ГТС володітиме ГТС на умовах повноцінного права власності. Це потребуватиме внесення окремих змін до законів України.

Ці політично складні зміни можуть бути прийняті виключно, якщо вони стосуватимуться наповнення статутного капіталу оператора газотранспортної системи, який є новою компанією, що не обтяжена історичними ризиками. Нараз претензії третіх осіб (у тому числі НАК «Нафтогаз України») до ПАТ «Укртрансгаз» складають **близько 19-20 млрд. куб. м природного газу.**

Внесення газотранспортної системи до статутного капіталу оператора видається єдиним дієвим варіантом, щоб у майбутньому уникнути спорів з приводу обсягу прав оператора щодо самої газотранспортної системи. Для того, щоб не відбулося зловживання правом на відчуження активів газотранспортної системи, відповідні положення можуть бути передбачені у статуті оператора.

6. Впровадження Пропозиції, наведеної у цьому Плані, або **будь-якого іншого** способу відокремлення оператора газотранспортної системи у відповідності до Закону України від 09.04.2015 №329-VIII «Про ринок природного газу» залежить від

вирішення питань, пов'язаних із транзитом російського газу територією України. До цих питань належать:

1) вплив будь-якого способу відокремлення оператора газотранспортної системи на безперервність транзиту російського газу територією України (зокрема необхідно визначити, на яких юридичних підставах буде здійснюватися транзит російського газу після відокремлення оператора газотранспортної системи, а також визначити відповідальність НАК «Нафтогаз України» та держави Україна у випадку, якщо відсутність юридичних підстав для продовження транзиту російського газу після відокремлення оператора газотранспортної системи призведе до зупинки транзиту);

2) вплив будь-якого способу відокремлення оператора газотранспортної системи на Контракт ТКГУ від 19.01.2009 щодо об'ємів та умов транзиту природного газу через територію України на період з 2009 по 2019 року між НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Газпром» (далі – «Контракт»); **[КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ видалена з цього абзацу]**

3) вплив будь-якого способу відокремлення оператора газотранспортної системи на виконання кредитних зобов'язань НАК «Нафтогаз України» за відповідною угодою (далі – «Кредитна угода»). **[КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ видалена з цього абзацу]**

До 01.01.2020 діє Контракт, згідно з яким виконавцем послуг з транзиту природного газу є НАК «Нафтогаз України». Цей контракт заснований на презумпції того, що НАК «Нафтогаз України» має відповідні технічні та матеріальні можливості для надання послуг транзиту природного газу (зокрема за рахунок технічних можливостей своєї дочірньої структури), а також права користування газотранспортною системою.

[КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ]

Крім того, припинення, скасування або втрата чинності Контрактом в інший спосіб є випадком невиконання зобов'язань за Кредитною угодою. Випадок невиконання зобов'язань за Кредитною угодою може настати також, коли, на обґрунтовану думку банку, будь-яке втручання держави у діяльність або операції НАК «Нафтогаз України» матиме істотний негативний вплив на діяльність, операції, майно, фінансовий стан або інші перспективи НАК «Нафтогаз України» або її здатність виконувати свої зобов'язання за Кредитною угодою. У випадку невиконання зобов'язань за Кредитною угодою кредитор матиме право вимагати здійснити дострокове погашення заборгованості за Кредитною угодою, а також звернути стягнення на забезпечення. Крім державної гарантії та застави газу у підземних сховищах газу, виконання зобов'язань за Кредитною угодою забезпечується заставою майнових прав на отримання грошової виручки за Контрактом. Станом на 01.03.2016 заборгованість за Кредитною угодою складає близько 1,242 млрд. дол. США. **[КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ видалена з цього абзацу]**

Таким чином, до того як Контракт буде змінено у прийнятний для України спосіб – за згодою сторін (тобто із внесенням всіх необхідних змін до нього відповідно до чинного законодавства України) або за рішенням арбітражного трибуналу – НАК «Нафтогаз України» повинен зберігати можливість для виконання Контракту. Така можливість не видається доступною, якщо газотранспортна система та її оператор не будуть частиною групи НАК «Нафтогаз України».

Якщо зміна Контракту за згодою сторін не видається реально можливою, слід розглянути варіант поступового впровадження Пропозиції, з метою чого можна розглянути такі кроки:

- 1) АТ² «Магістральні газопроводи України» створюється як господарське товариство, акціонером якого є НАК «Нафтогаз України»;
- 2) АТ «Магістральні газопроводи України» здійснює розробку операційної моделі для майбутнього оператора газотранспортної системи за допомогою власного персоналу або найнятих за кошти міжнародних донорів консультантів;
- 3) на рівні АТ «Магістральні газопроводи України» впроваджується план корпоративного управління відповідно до Принципів корпоративного управління ОЕСР, який був розроблений у рамках проекту з ЄБРР;
- 4) АТ «Магістральні газопроводи України» починає здійснювати окремі функції оператора ГТС на підставі договору з ПАТ «Укртрансгаз» та із використанням програмного забезпечення, що придбавається за допомогою власних коштів або коштів міжнародних донорів;
- 5) після внесення змін до Контракту акції АТ «Магістральні газопроводи України» передаються НАК «Нафтогаз України» на користь Фонду державного майна України, починається повноцінне впровадження Пропозиції.

Очікуваний час від затвердження цього Плану до початку повноцінного впровадження Пропозиції – 12-18 місяців, що відповідає строкам винесення рішення арбітражним трибуналом у справі НАК «Нафтогаз України» проти ВАТ «Газпром».

² Для прискорення процесу створення нової юридичної особи на першому етапі «Магістральні газопроводи України» може бути створене в організаційно-правовій формі товариства з обмеженою відповідальністю з подальшою реорганізацією шляхом перетворення в акціонерне товариство, зокрема з метою повноцінного впровадження плану корпоративного управління.

A. ЦІЛЬОВА МОДЕЛЬ ВІДОКРЕМЛЕННЯ ОПЕРАТОРА ГТС

I. Можливі моделі відокремлення за Законом

1. Закон передбачає дві можливі моделі відокремлення: модель відокремлення ОУ і модель відокремлення ISO. Виходячи із статей 23 та 27 Закону модель відокремлення ОУ визначає загальні вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС, в той час як модель відокремлення ISO – спеціальні вимоги у випадку, коли не виконується вимога частини другої статті 23 про єдність особи власника ГТС та її оператора. Такий підхід у повній мірі відповідає приписам Третього Енергетичного Пакета.³

2. Стаття 23 Закону визначає вимоги моделі відокремлення ОУ. Так, відповідно до цієї статті:

«1. Оператор газотранспортної системи є юридичною особою, яка не є складовою вертикально інтегрованої організації і здійснює свою господарську діяльність незалежно від діяльності з видобутку, розподілу, постачання природного газу, діяльності оптових продавців.

Оператор газотранспортної системи не може провадити діяльність з видобутку, розподілу або постачання природного газу.

2. Оператором газотранспортної системи може бути виключно її власник, крім випадку, визначеного частиною першою статті 27 цього Закону.

3. З метою забезпечення незалежності оператора газотранспортної системи фізична або юридична особа не має права одночасно:

1) безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, та безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) або користуватися будь-яким правом щодо оператора газотранспортної системи (у тому числі будь-якими правами щодо самої газотранспортної системи);

2) безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) та безпосередньо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії;

3) призначати принаймні одну посадову особу оператора газотранспортної системи та безпосередньо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу, або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта

³ В тексті цього Плану посилання на вимоги Третього Енергетичного Пакета або його окремі документи передбачає посилання на відповідні акти, що є обов'язковими в рамках Енергетичного Співтовариства.

господарювання, який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу;

4) бути посадовою особою оператора газотранспортної системи і принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу.

4. Для цілей частини третьої цієї статті під "правом" розуміється:

1) право голосу в органах юридичної особи, якщо утворення такого органу передбачено статутом або іншим установчим документом юридичної особи;

2) право призначати посадових осіб юридичної особи;

3) володіння 50 відсотками і більше корпоративних прав юридичної особи.

5. Оператор газотранспортної системи, що був складовою вертикально інтегрованої організації, та працівники такого оператора не мають права передавати інформацію, що становить комерційну цінність та знаходиться у їх розпорядженні, суб'єктам господарювання, що провадять діяльність з видобутку та/або постачання природного газу.

6. Оператор газотранспортної системи повинен забезпечити здійснення функцій, передбачених частиною першою статті 20 цього Закону, за рахунок своїх фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів.»

3. Стаття 27 Закону визначає вимоги моделі відокремлення ISO. Так, відповідно до цієї статті:

«1. Вимога частини другої статті 23 цього Закону не застосовується, якщо до або станом на 6 жовтня 2011 року газотранспортна система знаходилася у складі вертикально інтегрованої організації і власник газотранспортної системи визначив суб'єкта господарювання, який має право подати запит на сертифікацію. [...]

3. Оператор газотранспортної системи (модель відокремлення ISO) зобов'язаний:

1) відповідати вимогам частин першої і третьої статті 23 цього Закону;

2) мати у своєму розпорядженні фінансові, технічні, матеріальні та людські ресурси, необхідні для виконання покладених на нього статтею 28 цього Закону функцій, зокрема взаємодії з операторами газотранспортних систем сусідніх держав.

4. У разі обрання моделі відокремлення ISO власник газотранспортної системи зобов'язаний відповідати вимогам частини другої статті 28 цього Закону.

Під час процедури сертифікації власник газотранспортної системи надає Регулятору проекти всіх договорів із суб'єктом господарювання, що подав запит на сертифікацію, та будь-якою іншою відповідною особою».

Окремі особливості правовідносин у випадку обрання моделі відокремлення ISO містяться також в статтях 28-29 Закону.

II. Функції та обов'язки оператора ГТС відповідно до законодавства України

1. Функції оператора ГТС передбачені статтею 20 Закону. Відповідно до цієї статті оператор ГТС на виключних засадах відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання в належному стані та розвиток, включаючи нове будівництво та реконструкцію, газотранспортної системи з метою задоволення очікуваного попиту суб'єктів ринку природного газу на послуги транспортування природного газу, враховуючи поступовий розвиток ринку природного газу.

2. Стаття 22 Закону містить такі обов'язки оператора ГТС:

«1. Права та обов'язки оператора газотранспортної системи визначаються цим Законом, кодексом газотранспортної системи, іншими нормативно-правовими актами, а також договором транспортування природного газу.

2. З метою виконання функцій, передбачених частиною першою статті 20 цього Закону, оператор газотранспортної системи зобов'язаний:

1) розробляти, подавати на затвердження Регулятору та розміщувати на своєму веб-сайті кодекс газотранспортної системи;

2) розробляти, щорічно до 31 жовтня подавати на затвердження Регулятору, розміщувати на своєму веб-сайті та виконувати план розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років з урахуванням планів розвитку газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG;

3) вживати необхідних заходів з метою забезпечення безпеки постачання природного газу, у тому числі безаварійної та безперебійної роботи газотранспортної системи;

4) здійснювати балансування та функції оперативно-диспетчерського управління газотранспортною системою в економний, прозорий та недискримінаційний спосіб;

5) розробляти і впроваджувати програму відповідності та призначати контролера відповідно до статті 31 цього Закону;

6) співпрацювати з іншими операторами газотранспортних систем України та операторами газотранспортних систем інших держав, зокрема держав - сторін Енергетичного Співтовариства, у тому числі шляхом досягнення операційних домовленостей, з метою створення регіональних (міжнародних) ринків природного газу, співпрацювати з Радою регуляторних органів Енергетичного Співтовариства та, за потреби, національними регуляторами енергетики інших держав;

7) вживати заходів до підвищення раціонального використання енергоресурсів та охорони довкілля під час здійснення господарської діяльності;

8) надавати інформацію, обов'язковість надання якої встановлена законодавством;

9) забезпечувати конфіденційність інформації, одержаної під час здійснення господарської діяльності, а також розміщувати на своєму веб-сайті у недискримінаційний спосіб інформацію, що стимулюватиме розвиток ринку природного газу;

10) вживати інших заходів, необхідних для безпечної та стабільної роботи газотранспортної системи, що передбачені цим Законом або не суперечать законодавству. [...]

5. З урахуванням прогнозних показників попиту на послуги транспортування природного газу і технічних можливостей газотранспортної системи оператор газотранспортної системи зобов'язаний вживати всіх обґрунтованих і можливих заходів для забезпечення належного рівня сполучення газотранспортних систем України з газотранспортними системами інших держав, зокрема держав - сторін Енергетичного Співтовариства.

6. Оператор газотранспортної системи зобов'язаний співпрацювати з іншими операторами газотранспортних систем України, а також з операторами газотранспортних систем інших держав – сторін Енергетичного Співтовариства

з метою гармонізації правил балансування та усунення перешкод для транскордонної торгівлі природним газом, а також створення передумов для проведення біржових торгів природним газом».

3. Деталізовані функції оператора ГТС визначені кодексом ГТС, затвердженим НКРЕКП. До них належать: збір та підтвердження номінацій/ре-номінацій; розподіл потужності та врегулювання перевантажень; фізичне балансування ГТС; надання послуг балансування у випадку, коли замовники послуг транспортування не врегулювали свій небаланс, тощо.

III. Пропозиція щодо моделі відокремлення

1. Цим Планом пропонується, що по відношенню до оператора ГТС, яка знаходиться у державній власності, (далі – «**Оператор ГТС**») має бути обрана модель відокремлення ОУ (далі – «**Пропозиція**»).

2. Пропозиція передбачає, що:

1) Оператором ГТС є акціонерне товариство «Магістральні газопроводи України» (далі – «**МГУ**») – господарське товариство, 100% акцій якого належать державі.⁴

Управління корпоративними правами держави в МГУ здійснює Фонд державного майна України (далі – «**ФДМУ**»).

Незалежність Оператора ГТС забезпечується належною структурою корпоративного управління МГУ відповідно до Принципів корпоративного управління ОЕСР;

2) ГТС, що є державною власністю, передається ФДМУ на користь МГУ як внесок до статутного капіталу;

3) МГУ здійснює всі визначені Законом функції та обов'язки Оператора ГТС без залучення ресурсів вертикально інтегрованих організацій.

Пропозиція графічно наведена в Додатку 1.

3. Слід зазначити, що кваліфікація моделі відокремлення, наведеної у Пропозиції, залежить від тлумачення терміну «власник» у частині другій статті 23 Закону. Так, під час розробки Закону деякі органи державної влади висловлювали думку про те, що під цим терміном слід розуміти державу як власника ГТС (магістрального трубопровідного транспорту) України відповідно до законодавства. У зв'язку із таким тлумаченням робився висновок про неможливість використання моделі відокремлення ОУ по відношенню до Оператора ГТС.

На наш погляд, така позиція є дискримінаційною та суперечить Закону. По-перше, Закон не містить норм, які б обмежували вибір моделі відокремлення для Оператора ГТС у зв'язку із тим, що ГТС належить державі. Сама по собі така норма є неприпустимою, оскільки вона дискримінує державу як одного із суб'єктів права власності.

По-друге, відповідно до частини другої статті 2 Закону «*суб'єкти владних повноважень, а також суди при застосовуванні норм цього Закону беруть до уваги правозастосовну практику Енергетичного Співтовариства та Європейського Союзу, зокрема рішення Суду Європейського Союзу (Європейського Суду,*

⁴ Відповідно до ст. 24(1) Закону України «Про акціонерні товариства» (в редакції, що набере чинності з 01.05.2016) публічне акціонерне товариство зобов'язане пройти процедуру включення акцій до біржового реєстру та залишатися у ньому хоча б на одній фондовій біржі в Україні. Ця вимога набере чинності для всіх публічних акціонерних товариств з 01.01.2018. В силу вимог ст. 5 Закону України «Про приватизацію державного майна» акції МГУ не можуть бути включені до біржового реєстру. Таким чином, у разі відсутності змін до Закону України «Про акціонерні товариства» в частині виключення вимоги про включення акцій оператора ГТС до біржового реєстру, пропонується МГУ створити у формі приватного акціонерного товариства.

Загального Суду), практику Європейської Комісії та Секретаріату Енергетичного Співтовариства щодо застосування положень актів законодавства Європейського Союзу, зазначених у частині першій цієї статті». Практика застосування Європейською Комісією (далі – «ЄК») положень Директиви 2009/73/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку природного газу та про скасування Директиви 2003/55/ЄС (далі – «**Директива 2009/73/ЄС**») під час надання висновків про сертифікацію операторів ГТС держав – членів ЄС свідчить про те, що власником ГТС незалежно від форми власності на сам актив (державної чи приватної) вважається певна юридична особа (міністерство, інший орган державної влади, приватна або державна компанія). Якщо юридична особа - власник ГТС є органом державної влади, то відповідно до Директиви 2009/73/ЄС приватизація ГТС з метою впровадження моделі відокремлення ОУ не вимагається. Достатнім визначається виконання вимоги про відсутність контролю або будь-яких прав щодо оператора ГТС або самої ГТС у фізичних та/або юридичних осіб, які контролюють видобувачів (виробників) та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії.

IV. Обґрунтування Пропозиції: виконання вимог щодо усунення впливу на діяльність Оператора ГТС через контроль або права інших осіб

1. Вимоги щодо усунення впливу на діяльність Оператора ГТС через контроль або права інших осіб, які мають відношення до видобувачів (виробників) та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії, містяться у пунктах b), c) та d) частини першої, частинах другій та третій статті 9 Директиви 2009/73/ЄС. Вони складаються з:

- вимог щодо відсутності контролю або прав щодо Оператора ГТС в особи/осіб, які здійснюють контроль над видобувачами та/або постачальниками природного газу та/або електричної енергії (далі – «**Вимога про незалежність №1**»);
- вимог щодо відсутності контролю або прав щодо видобувачів та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії у особи/осіб, яка здійснює контроль над Оператором ГТС (далі – «**Вимога про незалежність №2**»);
- вимог щодо обмеження кола осіб, які можуть здійснювати призначення посадових осіб Оператора ГТС (далі – «**Вимога про незалежність №3**»);
- вимог щодо недопущення суміщення посад посадовими особами Оператора ГТС (далі – «**Вимога про незалежність №4**»).

Аналогічні вимоги відображені у частині третій статті 23 Закону.

2. Частина шоста статті 9 Директиви 2009/73/ЄС дозволяє державі одночасно здійснювати контроль над транспортуванням, видобутком (виробництвом) та постачанням природного газу та електричної енергії.

Для цього необхідно визначити два окремі органи державної влади, один з яких від імені держави здійснюватиме контроль над оператором ГТС та самою ГТС, а інший – над видобувачами (виробниками) та постачальниками природного газу та електричної енергії, що належать до державного сектору економіки.

При цьому необхідною умовою для правомірного застосування частини шостої статті 9 Директиви 2009/73/ЄС є відсутність контролю з боку будь-якої іншої особи (наприклад, Прем'єр-міністра) над обома органами. Відсутність контролю з боку третьої особи та незалежність двох визначених органів один від одного визначається

на підставі аналізу сфери їх законодавчих повноважень, зокрема повноважень видавати обов'язкові до виконання доручення та вказівки.⁵

Норма частини шостої статті 9 Директиви 2009/73/ЄС застосовується в силу частини другої статті 2 Закону, оскільки відповідно до законодавства України держава як така не є особою, а органи державної влади України утворюються у формі юридичних осіб.

3. Пропозиція передбачає, що Вимоги про незалежність №1-4 будуть виконані таким чином:

1) Виконання Вимоги про незалежність №1

Відповідно до пункту 1 частини третьої статті 23 Закону, *«фізична або юридична особа не має права одночасно ... безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, та безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) або користуватися будь-яким правом щодо оператора газотранспортної системи (у тому числі будь-якими правами щодо самої газотранспортної системи)».*

Наразі органами державної влади, які контролюють діяльність видобувачів та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії, є:

- МЕВПУ;
- Міністерство економічного розвитку та торгівлі України (далі – «МЕРТУ»).

і. МЕВПУ

Відповідно до Положення про МЕВПУ, затвердженого указом Президента України від 06.04.2011 №382/2011,⁶ МЕВПУ є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики в електроенергетичному, ядерно-промисловому, вугільно-промисловому, торфодобувальному та нафтогазовому комплексах. Згідно з цим Положенням, МЕВПУ відповідно до покладених на нього завдань:

- приймає рішення про створення державних підприємств паливно-енергетичного комплексу, про реорганізацію і ліквідацію державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МЕВПУ;
- здійснює управління корпоративними правами держави у межах компетенції та порядку, встановленому КМУ;
- щодо державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МЕВПУ – затверджує їх статuti (положення), здійснює контроль за їх дотриманням, затверджує в установленому порядку плани їх реструктуризації та санації;

⁵ Див. висновок ЄК щодо сертифікації TenneT TSO B.V. від 01.07.2013, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2013_068_nl_en.pdf.

⁶ У зв'язку із повернення до парламентсько-президентської моделі державного урядування на підставі Закону України від 21.02.2014 №742-VII, до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» були внесені зміни в частині визначення органу, уповноваженого затверджувати положення про міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Змінами, внесеними Законом України від 27.02.2014 №795-VII, відповідні повноваження були передані КМУ, що відповідає чинній редакції Конституції України. Таким чином, Положення про МЕВПУ, затверджене указом Президента України, наразі є таким, що суперечить Конституції та законам України.

- щодо державних підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління МЕВПУ, а також господарських товариств, щодо яких МЕВПУ здійснює управління корпоративними правами держави⁷ – затверджує їх річні фінансові та інвестиційні плани, а також інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3 - 5 років), у встановленому порядку здійснює контроль за виконанням цих планів, здійснює внутрішній контроль, у тому числі контроль за фінансово-господарською діяльністю;
- веде облік об'єктів державної власності, що перебувають в управлінні МЕВПУ;
- приймає рішення про подальше використання державного майна, що не увійшло до статутних капіталів господарських товариств, створених у процесі корпоратизації.⁸

З метою організації своєї діяльності МЕВПУ:

- здійснює добір кадрів на керівні посади на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління;
- організовує планово-фінансову роботу на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління, здійснює контроль за використанням фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечує організацію та вдосконалення бухгалтерського обліку.⁹

Міністр¹⁰ як керівник МЕВПУ:

- призначає на посади за погодженням з головами місцевих державних адміністрацій та звільняє з посад керівників підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління цього міністерства, крім випадків, установлених законом;
- притягує до дисциплінарної відповідальності керівників державних підприємств, установ, організацій, що перебувають у сфері управління відповідного міністерства.¹¹

Наказом МЕВПУ від 15.01.2016 №16 до сфери управління МЕВПУ віднесено такі підприємства енергетичної галузі: ДП «Лисичанська ТЕЦ», ДП «Зуївська експериментальна теплоелектроцентраль», ДП «Донузлавська вітрова електростанція», ДП «Калуська теплоелектроцентраль», ДП «Національна енергетична компанія «Укренерго», ДП «Регіональні електричні мережі», ДП «Кримські генеруючі системи», Державне підприємство зовнішньоекономічної діяльності «Укрінтеренерго», ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом», Державний концерн «Ядерне паливо», ДП по газопостачанню та газифікації «Ланівцігаз», ДП по газопостачанню та газифікації «Шумськгаз», ДП по газопостачанню та газифікації «Підгайцігаз», ДП «Кременецьке управління з постачання та реалізації газу», ДП «Українські газорозподільні мережі».

⁷ В Україні суб'єктів господарювання державного сектору економіки можна умовно поділити на дві групи: підприємства, що не пройшли або не підлягають корпоратизації, та господарські товариства. Щодо перших КМУ визначає центральний орган виконавчої влади, до сфери управління якого належить цей суб'єкт, і цей орган здійснює контроль над діяльністю такого підприємства. Щодо других КМУ визначає належну особу (центральний орган виконавчої влади, господарську організацію), уповноважену на управління корпоративними правами держави у якості акціонера такого товариства.

⁸ Положення про МЕВПУ, затверджене указом Президента України від 06.04.2011 №382/2011, п.4(38)-(42), 4(46).

⁹ Положення про МЕВПУ, затверджене указом Президента України від 06.04.2011 №382/2011, п.5(2)-(3).

¹⁰ Відповідно до Закону України «Про державну службу України» з 01.05.2016 ці повноваження будуть передані державному секретарю МЕВПУ.

¹¹ Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» (далі – «Закон про ЦОВВ»), ст.8(2)(12)-(13).

Цим же Наказом визначено перелік господарських товариств, щодо яких МЕВПУ здійснює повноваження з управління корпоративними правами держави, до якого належать: ПАТ «Дністровська ГАЕС», ПАТ «Укргідроенерго».

Крім цього, на практиці МЕВПУ реалізує повноваження щодо підприємств енергетичної галузі, навіть якщо вони не належать до сфери управління МЕВПУ або не входять до переліку господарських товариств, щодо яких МЕВПУ здійснює повноваження з управління корпоративними правами держави. Наприклад, наказом від 21.01.2016 №24 МЕВПУ зобов'язало ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго», корпоративними правами держави у якому управляє ФДМУ, безоплатно передати державне майно, що є на його балансі, у комунальну власність територіальної громади м. Дніпропетровська. Можна зробити висновок, що у такому випадку МЕВПУ реалізував власні повноваження щодо державного майна, що знаходиться на балансі товариства.

ii. МЕРТУ

Іншим органом державної влади, який контролює діяльність видобувачів та постачальників природного газу, є МЕРТУ.

Відповідно до п.15 статуту НАК «Нафтогаз України», затвердженого постановою КМУ від 05.12.2015 №1002 єдиним акціонером НАК «Нафтогаз України» є держава в особі МЕРТУ. МЕРТУ здійснює повноваження, що належать до виключної компетенції загальних зборів відповідно до п.48 статуту НАК «Нафтогаз України», зокрема:

- визначення основних напрямів діяльності НАК «Нафтогаз України», затвердження її стратегії та місії;
- внесення змін до статуту;
- затвердження положень про загальні збори, наглядову раду та правління, а також внесення змін до них;
- прийняття рішення про припинення повноважень членів наглядової ради, крім випадків, передбачених законом;
- обрання та припинення повноважень голови і членів правління (на підставі подання комітету наглядової ради з призначень та винагород);
- затвердження бізнес-плану НАК «Нафтогаз України», зокрема фінансового плану (бюджету) та інвестиційної програми тощо.

Відповідно до цієї Постанови склад наглядової ради НАК «Нафтогаз України» складає п'ять осіб та затверджується МЕРТУ як акціонером. По одному члену наглядової ради призначаються МЕРТУ за погодженням з Президентом України та КМУ. Інші три члени призначаються за результатом конкурсного відбору з кандидатів, які відповідають критеріям незалежності.

Слід зазначити, що відповідно до п.11 свого Статуту НАК «Нафтогаз України» є повноправним акціонером (засновником, учасником) господарських товариств, пакети акцій/корпоративні права яких передані до її статутного капіталу, а також тих, що засновані нею або акції/корпоративні права яких набуті нею в інший спосіб. До таких товариств належать, зокрема, ПАТ «Укргазвидобування», ПАТ «Укрнафта» та ПАТ «ДАТ «Чорноморнафтогаз».

Таким чином, МЕВПУ та МЕРТУ здійснюють контроль над виробниками та постачальниками природного газу та/або електричної енергії, і тому жоден із цих органів не може бути особою, що здійснює контроль або будь-які права щодо Оператора ГТС у значенні Закону (з урахуванням правозастосовної практики ЄК та Секретаріату Енергетичного Співтовариства).

Відповідно до Пропозиції ні МЕВПУ, ні МЕРТУ не будуть здійснювати контроль над Оператором ГТС.

Крім того, МЕВПУ не може здійснювати контроль над МГУ, оскільки це суперечитиме кращим міжнародним практикам корпоративного управління. Так, МЕВПУ є центральним органом виконавчої влади, відповідальним за формування та реалізацію державної політики у паливно-енергетичному комплексі, що передбачає повноваження по визначенню напрямку розвитку галузі та інструментів для його досягнення. МЕВПУ відповідальне за виконання покладених на нього функцій і повноважень (наприклад, забезпечення безпеки постачання природного газу, реагування на кризові ситуації, визначення технічних правил та стандартів безпеки у галузі). Таким чином, на рівні МЕВПУ виникає реальний конфлікт інтересів, коли інтереси МЕВПУ як акціонера – максимізація рентабельності активу, представленого акціями Оператора ГТС, – суперечитимуть статусу МЕВПУ як профільного міністерства, що має забезпечувати найменш обтяжливі умови функціонування ринку.

Насамкінець, як наведено у Прикладах 1 та 2, МЕВПУ активно долучається до захисту інтересів підприємств у тепловій та електричних сферах, вимагаючи для них як споживачів преференційного ставлення з боку Оператора ГТС.**2) Виконання Вимоги про незалежність №2**

Відповідно до пункту 2 частини третьої статті 23 Закону, *«фізична або юридична особа не має права одночасно ... безпосередньо чи опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над оператором газотранспортної системи (у тому числі бути власником газотранспортної системи) та безпосередньо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії».*

Пропозиція передбачає, що контроль над Оператором ГТС буде здійснювати ФДМУ. Умовами впровадження Пропозиції є те, що:

- ФДМУ не здійснює контролю та не володіє правами щодо видобувачів та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії у значенні Закону (з урахуванням правозастосовної практики ЄК та Секретаріату Енергетичного Співтовариства);
- відсутня третя особа, яка контролює прийняття рішень ФДМУ та МЕВПУ/МЕРТУ щодо Оператора ГТС.

і. Загальна характеристика ФДМУ як акціонера МГУ

ФДМУ є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, що реалізує державну політику у сфері приватизації, оренди, використання та відчуження державного майна, управління об'єктами державної власності, у тому числі корпоративними правами держави.¹² Діяльність ФДМУ регулюється окремим законом, а також Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» в частині,¹³ що не суперечить Конституції та іншим законам (зокрема Закону про ФДМУ).¹³

Голова ФДМУ призначається на посаду за поданням Прем'єр-міністра України та звільняється з посади Верховною Радою України (далі – «ВРУ»)¹⁴ За поданням

¹² Закон України «Про Фонд державного майна України» (далі – «Закон про ФДМУ»), ст.1(1).

¹³ Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» (далі – «Закон про ЦОВВ»), ст.24(4).

¹⁴ Конституція України, ст. 85, Закон про ЦОВВ, ст. 24.

Прем'єр-міністра України заступники Голови ФДМУ призначаються на посади та звільняються з посад КМУ.¹⁵

До основних завдань ФДМУ належать, зокрема:

- реалізація державної політики у сфері приватизації;
- здійснення контролю у сфері організації та проведення приватизації державного майна;
- управління об'єктами державної власності;
- сприяння процесу демонополізації економіки і створенню умов для конкуренції виробників;
- організація виконання Конституції та законів України, актів Президента України і КМУ, інших актів законодавства та здійснення контролю за їх виконанням.¹⁶

ФДМУ у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, ВРУ та КМУ, іншими актами законодавства України, дорученнями Президента України та Прем'єр-міністра України.¹⁷ В той же час, Закон про ФДМУ передбачає, що ФДМУ у межах своїх повноважень, на основі та на виконання Конституції та законів України, актів Президента України і Кабінету Міністрів України видає накази, що підписує Голова ФДМУ.¹⁸

Особливості спеціального статусу ФДМУ визначаються Конституцією та законами України, актами Президента України і полягають в особливому порядку призначення на посаду та звільнення з посади Голови ФДМУ.¹⁹ Особливий правовий статус ФДМУ також полягає у такому:

1) ФДМУ є відповідальним перед Президентом України.²⁰

2) Голова ФДМУ не є членом КМУ, і тому на нього не розповсюджуються правила, що є обов'язковими для Міністрів, які входять до складу КМУ. Так, відповідно до закону члени КМУ несуть солідарну відповідальність за результати діяльності КМУ як колегіального органу виконавчої влади.²¹ Згідно із Регламентом КМУ, затвердженим постановою КМУ від 18.07.2007 №950 (далі – «**Регламент КМУ**»), члени КМУ не можуть діяти всупереч позиції КМУ, оприлюднювати без згоди Прем'єр-міністра України будь-яку інформацію про перебіг засідання КМУ та оцінку позицій, які висловлюються членами КМУ.²² Крім того, члени КМУ забезпечують узгодження та скоординованість своїх дій під час реалізації державної політики.²³

Питання діяльності ФДМУ, так само як і Антимонопольного комітету України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України та інших органів зі спеціальним статусом у КМУ представляє Прем'єр-міністр України.²⁴

3) Закон про ФДМУ містить окрему норму про гарантії незалежності працівників ФДМУ. Так, відповідно до статті 13 Закону про ФДМУ:

¹⁵ Закон про ЦОВВ, ст.24. Закон про ФДМУ (ст.8) визначає Президента України відповідальним за призначення Голови ФДМУ та заступників Голови ФДМУ за згодою ВРУ, що суперечить чинній редакції Конституції України.

¹⁶ Закон про ФДМУ, ст.4(1).

¹⁷ Закон про ФДМУ, ст.3(1).

¹⁸ Закон про ФДМУ, ст.9(1).

¹⁹ Закон про ФДМУ, ст.1(1).

²⁰ Закон про ФДМУ, ст.1(1).

²¹ Закон України «Про Кабінет Міністрів України» (далі – «**Закон про КМУ**»), ст. 45(1).

²² Регламент КМУ, п.4(3).

²³ Регламент КМУ, п.8(4).

²⁴ Закон про ЦОВВ, ст.24(3).

«1. Втручання центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, об'єднань громадян та представників у діяльність Фонду державного майна України забороняється, крім випадків, передбачених законом.

2. Вплив у будь-якій формі на працівників Фонду державного майна України з метою перешкоджання виконанню ними службових обов'язків або прийняття неправомірного рішення тягне за собою відповідальність згідно із законом».

Таким чином, будь-які вказівки та інші доручення можуть надаватися ФДМУ органами державної влади (зокрема КМУ та Прем'єр-міністром) тільки у випадках, передбачених законом. Відповідно до Закону про КМУ особливості відносин КМУ з окремими центральними органами виконавчої влади (до яких належать ФДМУ) можуть визначатися законами України.²⁵ Регламент КМУ враховує це положення, визначаючи, що повноваження КМУ у відносинах з центральними органами виконавчої влади, статус та особливості діяльності яких визначені окремими законами, здійснюються з урахуванням положень таких законів.²⁶

4) Закон про ФДМУ визначає спеціальні права ФДМУ на отримання інформації, пов'язаної із виконанням його завдань, від органів державної влади та місцевого самоврядування, а також підприємств, установ та організацій усіх форм власності,²⁷ що може бути корисним під час управління акціями МГУ для визначення рівня функціональної незалежності МГУ. Крім того, ФДМУ володіє широко розгалуженою системою територіальних відділень, що дозволить забезпечити ефективний спосіб здійснення контролю з боку акціонера.²⁸

Управління корпоративними правами держави здійснюється ФДМУ за одним із двох напрямків:

- управління об'єктом приватизації, тобто корпоративними правами держави у статутних капіталах господарських товариств, щодо яких прийнято рішення про приватизацію та затверджено план приватизації або план розміщення акцій;
- управління об'єктом управління, тобто корпоративними правами держави у статутних капіталах господарських товариств, що належать до сфери управління ФДМУ, зокрема управління господарськими товариствами, утвореними за участю ФДМУ.²⁹

За кожним з цих напрямків діяльності закріплено окремий департамент центрального апарату ФДМУ, а саме:

- Департамент конкурентних продажів об'єктів приватизації – щодо об'єктів приватизації;
- Департамент договірному менеджменту, міждержавних майнових та корпоративних відносин – щодо об'єктів управління.

ФДМУ здійснює покладені на нього обов'язки у сфері приватизації майна на підставі Закону України від 04.03.1992 №2163-XII «Про приватизацію державного майна» (далі – «**Закон про приватизацію**»), Закону про ФДМУ та інших законів (наприклад, Закону України від 06.03.1992 №2171-XII «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)'). Стадії приватизації, а також залучення ФДМУ та інших суб'єктів в процес приватизації представлені у Додатку 2.

²⁵ Закон про КМУ, ст.21(8).

²⁶ Регламент КМУ, п.82(4).

²⁷ Закон про ФДМУ, ст.10.

²⁸ Див. карту регіональних відділень, <http://www.spfu.gov.ua/ua/regions/fund-offices.html>.

²⁹ Закон про ФДМУ, ст. 4(1)(3).

У сфері приватизації, окрім іншого, ФДМУ:

- здійснює повноваження власника державного майна, у тому числі корпоративних прав, у процесі приватизації та контролює діяльність підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;
- здійснює продаж державного майна в процесі його приватизації;
- приймає рішення про приватизацію (крім випадків, коли таке рішення приймається КМУ);
- утворює комісії з приватизації та інші подібні органи;
- затверджує плани приватизації майна, що перебуває в державній власності, плани розміщення акцій акціонерних товариств у процесі приватизації (крім об'єктів паливно-енергетичного комплексу, що затверджуються КМУ);
- укладає угоди щодо проведення підготовки об'єктів до приватизації та їх продажу, договори на проведення незалежної оцінки майна у процесі приватизації та в інших випадках, установлених законодавством;
- розриває контракти з керівниками державних підприємств, функції з управління майном яких передані ФДМУ;
- здійснює контроль за виконанням умов договорів купівлі-продажу державного майна.³⁰

Відповідно до Закону про приватизацію, державні органи приватизації не мають права втручатися в діяльність підприємств, за винятком випадків, передбачених законодавством України і установчими документами цих підприємств.³¹

Слід зазначити, що відповідно до Закону про приватизацію рішення про приватизацію та умови продажу об'єктів паливно-енергетичного комплексу затверджуються КМУ.³²

ФДМУ здійснює покладені на нього обов'язки у сфері управління державним майном на підставі Закону України від 21.09.2006 №185-V «Про управління об'єктами державної власності» (далі – **«Закон про управління»**), Закону про ФДМУ.

Важливо, що повноваження суб'єктів управління у державному секторі економіки щодо суб'єктів господарювання визначаються законом.³³ Аналогічно особливості управління господарським товариством, у статутному капіталі якого є корпоративні права держави, визначаються законами України.³⁴ Таким чином, підзаконні акти не можуть встановлювати додаткові повноваження суб'єктів управління щодо суб'єктів господарювання, що знаходяться у сфері їхнього управління.

Відповідно до закону суб'єкти управління об'єктами державної власності здійснюють управління корпоративними правами держави в господарських товариствах, функції з управління якими вони здійснюють, шляхом призначення представників держави для участі у загальних зборах господарських товариств та шляхом призначення (обрання) представників держави і незалежних членів наглядових рад господарських товариств, єдиним акціонером (учасником) яких є держава.³⁵ В разі, якщо корпоративні права держави становлять 100 відсотків у статутному капіталі господарської організації, функції з управління корпоративними правами держави

³⁰ Закон про ФДМУ, ст.5(1)(2). Див. також Закон про приватизацію, ст.7(3).

³¹ Закон про приватизацію, ст.7(6).

³² Закон про приватизацію, ст.5(5). Див. Порядок прийняття рішення про приватизацію та затвердження умов продажу об'єктів групи Г та паливно-енергетичного комплексу, затверджений постановою КМУ від 13.06.2012 №525.

³³ Господарський кодекс України, ст.22(3).

³⁴ Господарський кодекс України, ст.89 (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

³⁵ Закон про управління, ст.11(3) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

виконуються відповідно до Закону про управління безпосередньо, без скликання зборів акціонерів.³⁶

У сфері управління об'єктами державної власності (корпоративними правами держави) ФДМУ:

- здійснює управління корпоративними правами держави, що перебувають у сфері його управління³⁷ в порядку, встановленому КМУ;³⁸
- забезпечує погодження договорів застави та фінансових запозичень господарських товариств, що належать до сфери його управління;³⁹
- проводить аналіз ефективності управління корпоративними правами держави, що перебувають у сфері його управління;⁴⁰
- призначає відповідно до законодавства представників держави в органи управління господарських організацій, корпоративні права держави яких перебувають у його управлінні, укладає з ними договори доручення, дає доручення для голосування з питань порядку денного загальних зборів та засідань наглядових рад,⁴¹ а також визначає кандидатури незалежних членів наглядової ради, що пропонуються до обрання до складу наглядових рад господарських товариств, корпоративні права держави яких перебувають у його управлінні;⁴²
- здійснює контроль за виконанням умов контрактів керівниками виконавчих органів господарських організацій, які перебувають у його управлінні;⁴³
- погоджує господарським товариствам, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, повноваження з управління корпоративними правами держави яких він здійснює, договори про спільну діяльність, договори комісії, доручення та управління майном, зміни до них;⁴⁴
- виконує інші передбачені законодавством функції з управління корпоративними правами держави.⁴⁵

Також у разі, якщо корпоративні права держави перевищують 25 відсотків статутного капіталу господарської організації, до складу наглядової ради та ревізійної комісії обов'язково включається представник ФДМУ або уповноваженого органу управління.⁴⁶

Слід відзначити, що обсяг повноважень по управлінню корпоративними правами держави (і, відповідно, можливості для впливу на діяльність об'єктів управління), надані ФДМУ Законом про управління, є суттєво вужчим, ніж ті, що надані

³⁶ Закон про управління, ст.11(4).

³⁷ Закон про ФДМУ, ст.5(1)(3).

³⁸ Закон про управління, ст.7(1)(3)(а).

³⁹ Закон про ФДМУ, ст.5(1)(3).

⁴⁰ Закон про ФДМУ, ст.5(1)(3).

⁴¹ Закон про управління, ст.7(1)(3)(и).

⁴² Закон про управління, ст.7(1)(3)(и) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

⁴³ Закон про управління, ст.7(1)(3)(ї).

⁴⁴ Закон про управління, ст.7(1)(1)(ї).

⁴⁵ Закон про управління, ст.7(1)(1)(л).

⁴⁶ Закон про управління, ст.11(12). Відповідно до законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016, до статті 11 Закону про управління вносяться такі зміни: замість представника ФДМУ або уповноваженого органу управління, головою наглядової ради господарської організації, у статутному капіталі якої корпоративні права держави перевищують 50 відсотків, може бути обраний будь-який її член; видаляється норма про те, що члени наглядової ради, що представляють інтереси держави, голосують на наглядових радах відповідно до наданих ФДМУ або уповноваженим органом управління завдань щодо голосування; видаляється норма про те, що представник держави бере участь у загальних зборах господарського товариства та голосує з кожного питання порядку денного виключно відповідно до завдання щодо голосування, передбаченого у дорученні на представництво, що видається уповноваженим органом управління, або ФДМУ.

уповноваженим органам управління (зокрема міністерствам). Відповідно до Закону про управління⁴⁷ та інших актів законодавства⁴⁸ ФДМУ не відноситься до уповноважених органів управління. Уповноважені органи управління відповідно до Закону про управління:

- затверджують статuti (положення) господарських структур та здійснюють контроль за їх дотриманням;⁴⁹
- призначають на посаду та звільняють з посади керівників господарських структур, укладають і розривають з ними контракти, здійснюють контроль за дотриманням їх вимог;⁵⁰
- розробляють та затверджують стратегічні плани розвитку господарських структур, управління корпоративними правами або контроль за діяльністю яких вони здійснюють, та здійснюють контроль за їх виконанням;⁵¹
- затверджують річні фінансові та інвестиційні плани, а також інвестиційні плани на середньострокову перспективу (3 - 5 років) господарських структур, що належать до сфери їх управління, та здійснюють контроль за їх виконанням у встановленому порядку;⁵²
- проводять моніторинг фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів підприємств, що належать до сфери їх управління та вживають заходів до поліпшення їх роботи;⁵³
- визначають осіб, які представляють державу в органах управління господарських товариств, корпоративні права держави яких перебувають у їх управлінні, та забезпечують їх обрання (призначення), укладають з ними договори доручення, дають доручення для голосування з питань порядку денного загальних зборів;⁵⁴
- погоджують господарським товариствам, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, повноваження з управління корпоративними правами держави яких вони здійснює, договори про спільну діяльність, договори комісії, доручення та управління майном, зміни до них та контролює виконання умов цих договорів;⁵⁵
- організують і проводять конкурси з визначення керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки;⁵⁶
- забезпечують приведення у відповідність із законодавством установчих документів та внутрішніх положень господарських структур;⁵⁷
- забезпечують проведення інвентаризації майна господарських структур відповідно до визначеного Кабінетом Міністрів України порядку.⁵⁸

Таким чином, ФДМУ є найбільш оптимальним органом державної влади, який може виконувати повноваження акціонера МГУ, з точки зору рівня юридичної незалежності та обсягу наданих законом повноважень щодо втручання у діяльність Оператора ГТС.

⁴⁷ Скрізь по тексту Закону про управління використовується словосполучення «Фонд державного майна або уповноважений орган управління». Див, наприклад, ст.11 Закону про управління.

⁴⁸ Див, наприклад, постанова КМУ від 30.10.2014 №678, яка встановлює порядок управління корпоративними правами для уповноважених органів управління та ФДМУ на окремих юридичних підставах – ст.6(1)(13) та 7(1)(3)(а) Закону про управління.

⁴⁹ Закон про управління, ст.6(1)(3).

⁵⁰ Закон про управління, ст.6(1)(4).

⁵¹ Закон про управління, ст.6(1)(5).

⁵² Закон про управління, ст.6(1)(6).

⁵³ Закон про управління, ст.6(1)(7).

⁵⁴ Закон про управління, ст.6(1)(14-1).

⁵⁵ Закон про управління, ст.6(1)(20).

⁵⁶ Закон про управління, ст.6(1)(21).

⁵⁷ Закон про управління, ст.6(1)(24).

⁵⁸ Закон про управління, ст.6(1)(25).

ii. Чи здійснює ФДМУ контроль та чи володіє він правами щодо видобувачів та/або постачальників природного газу та/або електричної енергії у значенні Закону (з урахуванням правозастосовної практики ЄК та Секретаріату Енергетичного Співтовариства)?

Згідно із інформацією, доступною у відкритих джерелах, ФДМУ не здійснює контролю та не має прав щодо будь-якого суб'єкта господарювання, що провадить діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу.⁵⁹

В той же час, ФДМУ здійснює управління корпоративними правами держави у 21 господарському товаристві, що здійснюють діяльність з виробництва та постачання електроенергії. З них:

- дві компанії (ПАТ «Кримтеплоелектроцентрально» та ПАТ «Крименерго») розташовані на тимчасово окупованій території України, і тому ФДМУ ефективно позбавлений можливості здійснювати управління цими пакетами корпоративних прав держави;
- всі інші 19 підприємств перебувають у процесі приватизації (див. Додаток 3).⁶⁰

При цьому, серед вищезазначених 19 підприємств:

- п'ять (ПАТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО», ПАТ «МИКОЛАЇВОБЛЕНЕРГО», АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО», ВАТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО», ВАТ «ТЕРНОПІЛЬОБЛЕНЕРГО») є об'єктами державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави,⁶¹ особливістю правового статусу яких є наявність певних повноважень щодо цих об'єктів безпосередньо в КМУ;⁶²
- п'ять (ПАТ «МИКОЛАЇВСЬКА ТЕЦ», ПАТ «ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ», ПАТ «ХЕРСОНСЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ», ПАТ «ОДЕСЬКА ТЕЦ», ПАТ «КИЇВЕНЕРГО») провадять діяльність з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, а також діяльність з виробництва електричної енергії, при цьому реалізація виробленої на теплоелектроцентралях електричної

⁵⁹ У газовій галузі ФДМУ здійснює управління корпоративними правами ПАТ «Коростишівгаз». Згідно з даними ліцензійного реєстру НКРЕКП станом на 01.01.2016, ПАТ «Коростишівгаз» володіє виключно ліцензією на розподіл природного газу. Ліцензія на постачання природного газу у цього товариства відсутня. Ліцензійний реєстр НКРЕКП доступний за посиланням: <http://www.nerc.gov.ua/?id=11995>. Згідно з інформацією офіційного веб-сайту ФДМУ, ПАТ «Коростишівгаз» запропоновано до включення до переліку об'єктів державної власності, що підлягають приватизації у 2015-2016 роках. Див. <http://www.spfu.gov.ua/ua/news/FDMU-proponue-vkluchiti-do-postanovi-№271-20-ob'ektiv-i-viluchiti-z-nei-75-502.html>.

⁶⁰ Наказ ФДМУ від 30.12.2015 №2064 «Про затвердження Переліку об'єктів груп В, Г, які підлягають продажу в 2016 році».

⁶¹ Див. Перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затверджений постановою КМУ від 04.03.2015 №83.

⁶² Щодо об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, КМУ здійснює такі повноваження: погоджує рішення уповноважених органів управління щодо їх створення, реорганізації та ліквідації; погоджує умови приватизації та реструктуризації таких об'єктів; затверджує проекти передприватизаційної підготовки та порядок здійснення контролю за виконанням зобов'язань, визначених у договорі купівлі-продажу цих об'єктів; приймає рішення про приватизацію та затвердження умов їх продажу. Див. Закон про управління, ст.5; Закон про приватизацію, ст.5(5), 10-1, 27. Крім того, відповідно до чинного законодавства призначення керівника підприємства, що має стратегічне значення для економіки та безпеки держави і вартість активів якого за даними останньої фінансової звітності або річний розмір чистого доходу якого перевищує 200 млн. гривень, обирається за результатами спеціального конкурсу та погоджується КМУ за поданням керівника суб'єкта управління.

енергії згідно із законодавством здійснюється за тарифами, затвердженими НКРЕКП,⁶³

- ПАТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО», ПАТ «МИКОЛАЇВОбЛЕНЕРГО», АТ «ХАРКІВОбЛЕНЕРГО», ВАТ «ЗАПОРІЖЖЯОбЛЕНЕРГО», ВАТ «ТЕРНОПІЛЬОбЛЕНЕРГО», ПАТ «ЧЕРКАСИОбЛЕНЕРГО», ПАТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКОБЛЕНЕРГО», ПАТ «КИЇВЕНЕРГО», ПАТ «СУМІОбЛЕНЕРГО», ПАТ «ДТЕК ДНІПРООбЛЕНЕРГО», ПАТ «ОДЕСАОбЛЕНЕРГО» є ліцензованими постачальниками електроенергії за регульованим тарифом, що також мають ліцензію на розподіл електричної енергії. Відповідно до встановлених НКРЕКП умов ведення діяльності з постачання електричної енергії, такі підприємства (разом із спорідненими підприємствами) не мають права провадити діяльність з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом в межах закріпленої території.⁶⁴ Хоча така діяльність не забороняється поза межами закріпленої території, це є вкрай рідким явищем на території України;
- ПАТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО», ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО», ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» є ліцензованими виробниками електричної та теплової енергії на теплоелектростанціях. Вся електроенергія, вироблена на теплових електростанціях, реалізується ДП «Енергоринок» за цінами, розрахованими на підставі розрахунково-аналітичного методу прогнозованої оптової ціни, який використовує НКРЕКП.⁶⁵

Виходячи з правозастосовної практики ЄК, наявність у ФДМУ прав щодо 21 вищезазначеного підприємства не повинно бути перешкодою для здійснення ФДМУ контролю над МГУ. На думку ЄК, вимога про незалежність №2 є виконаною, якщо державний орган, що контролює оператора ГТС, не має прав щодо видобувачів/постачальників природного газу/електричної енергії, або якщо не існує конфлікту інтересів, який може призвести до зловживання контролем над оператором ГТС на користь інших активів під управлінням такого державного органу та на шкоду іншим замовникам.⁶⁶ У своєму висновку щодо сертифікації REN Rede Eléctrica Nacional S.A. та REN Gasodutos S.A.⁶⁷ ЄК визначає, що не вважається конфліктом інтересів та не є перешкодою для сертифікації оператора ГТС ситуація, коли суб'єкт, який контролює оператора ГТС або саму ГТС, також здійснює контроль та/або

⁶³ Правила Оптового ринку електричної енергії України, погоджені постановою НКРЕКП від 09.08.2012 №1028, п.1.1.2. Регульовані тарифи на відпуск електроенергії ТЕЦ встановлюються та затверджуються відповідно до постанов НКРЕКП від 12.10.2005 №896 «Про затвердження Порядку розрахунку тарифів на електричну та теплову енергію, що виробляється на ТЕЦ, ТЕС, АЕС та на установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії» та від 12.10.2005 №898 «Про затвердження Процедури перегляду та затвердження тарифів для ліцензіатів з виробництва електричної та теплової енергії».

⁶⁴ Умови та Правила здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, затверджені постановою НКРЕКП 13.06.1996 №15/1, п.2.3.

⁶⁵ Див. Річна інформація про емітента цінних паперів ПАТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО», ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО», ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО», http://dniproenergo.ua/upload/DTEK_DNEPROENERGO/rozk_r. regylyar. ta_osob. inform/regulyar_richna_inform/3.pdf; <http://www.dtek.com/library/file/richna-informatsija-za-2014-rik-data-opriljudnennja-23-04-2015.pdf>; http://www.de.com.ua/download/shareholders/godovaya_informaciya_pao_donbassnergo_za_2014_god_29_042015_082310.htm; ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО» http://dniproenergo.ua/upload/DTEK_DNEPROENERGO/rozk_r. regylyar. ta_osob. inform/regulyar_richna_inform/3.pdf.

⁶⁶ Див. висновок ЄК щодо сертифікації Litgrid від 04.07.2013, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2013_071_lt_en.pdf.

⁶⁷ Див. висновок ЄК щодо сертифікації REN Rede Eléctrica Nacional S.A. та REN Gasodutos S.A. від 12.05.2014, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_094_095_pt_en.pdf.

володіє правами щодо виробників/постачальників природного газу/електроенергії за умови, що:

- такий контроль або права мають тимчасовий характер;
- такі виробники/постачальники природного газу/електроенергії здійснюють діяльність в межах регульованого національним регулятором енергетики ринку, тобто їх доходи обмежені встановленим тарифом.

У цій справі ЄК також звернула увагу на додаткові заходи, передбачені національним регулятором енергетики у рішенні про сертифікацію:

- заборона суміщення посадовими особами посад в операторі ГТС та інших підконтрольних підприємств газової/електричної галузі;
- заборона використання спільних ІТ-послуг оператором ГТС та іншими підконтрольними підприємствами газової/електричної галузі;
- заборона використання спільних консультаційних послуг оператором ГТС та іншими підконтрольними підприємствами газової/електричної галузі.

Під час аналізу наявності потенційного конфлікту інтересів на рівні ФДМУ, пов'язаного із одночасним управлінням корпоративними правами держави у 21 вищезазначеному підприємстві та МГУ, слід враховувати такі фактори:

- управління ФДМУ корпоративними правами у вищезазначених підприємствах є управлінням для подальшої приватизації, а отже є тимчасовою діяльністю, адже Законом про приватизацію передбачені максимальні строки для завершення приватизації – не більше двох років;
- Законом про приватизацію передбачена заборона для ФДМУ втручатися в діяльність підприємств, акції яких є об'єктом приватизації, крім випадків, передбачених законодавством або установчими документами цих підприємств;
- управління державним майном у процесі приватизації здійснюється відповідно до затвердженого КМУ плану приватизації/розміщення акцій, який передбачає основні параметри приватизації;
- функціонально в рамках ФДМУ управління об'єктами приватизації та об'єктами управління здійснюють різні структурні підрозділи;
- додержання законодавства про приватизацію контролює, зокрема, Спеціальна контрольна комісія ВРУ з питань приватизації.⁶⁸

В процесі приватизації потенційні покупці володіють достатньою інформацією, щоб виявити можливі маніпуляції з боку ФДМУ, спрямовані на штучне завищення вартості об'єкта приватизації. Так, перед затвердженням плану приватизації/розміщення акцій проводиться обов'язкова аудиторська перевірка фінансової звітності підприємства, акції якого підлягають приватизації.⁶⁹ До проекту плану приватизації, що розробляється комісією з приватизації, додається акт оцінки майна об'єкта приватизації або звіт про оцінку об'єкта приватизації із затвердженим висновком про його вартість.⁷⁰ Оцінка проводиться відповідно до методики, затвердженої КМУ.⁷¹ На ФДМУ законом покладені обов'язки щодо забезпечення прозорості процедури приватизації та оприлюднення інформації про об'єкти приватизації, зокрема інформації про фінансовий стан та інші економічні показники діяльності.⁷² Це зокрема стосується об'єктів групи Г, до яких належать акції товариств, що мають стратегічне значення для економіки та безпеки держави або ознаки домінування на

⁶⁸ Закон про приватизацію, ст.10.

⁶⁹ Закон про приватизацію, ст.11.

⁷⁰ Закон про приватизацію, ст.14(2).

⁷¹ Методика оцінки майна, затверджена постановою КМУ від 10.12.2003 №1891.

⁷² Закон про приватизацію, ст.19.

загальнодержавному ринку товарів, робіт, послуг. Для таких об'єктів законодавством передбачений обов'язок попереднього оприлюднення фінансової звітності відповідних підприємств (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух коштів, звіт про власний капітал), а також іншої економічної інформації за переліком, що встановлюється ФДМУ.⁷³ Законом про приватизацію встановлена адміністративна відповідальність посадових осіб ФДМУ за безпідставну відмову в наданні інформації про об'єкт приватизації.⁷⁴ Крім того, в процесі приватизації потенційні покупці мають можливість провести додаткову перевірку інформації про фінансовий стан об'єкта приватизації, що є поширеною практикою.

Таким чином, у ФДМУ будуть відсутні економічні стимули для зловживанням своїм контролем над МГУ на користь підприємств енергетичної галузі, що складають об'єкти приватизації з метою, наприклад, завищення вартості продажу об'єктів державного майна, через те, що будь-які подібні маніпуляції зможуть бути ефективно виявлені в процесі приватизації, зокрема зважаючи на обов'язки щодо розкриття інформації, її характер та доступний обсяг.

Крім того, аналіз особливостей ведення господарської діяльності підприємствами електроенергетичної галузі, акціями яких управляє ФДМУ, дає підстави вважати, що створення ФДМУ цільових переваг для цих підприємств за рахунок втручання у господарську діяльність Оператора ГТС є практично неможливим, оскільки всі ці підприємства наразі збувають електричну енергію або за регульованими цінами, або за цінами, що формуються за алгоритмом роботи об'єднаного оптового ринку. Алгоритм ціноутворення на оптовому ринку електричної енергії унеможлиблює отримання цільових переваг окремими підприємствами, оскільки підвищений попит на електричну енергію задовольняється за рахунок пропозицій, що обираються у попередньо затвердженій послідовності.

Всі ці фактори свідчать про те, що управління ФДМУ пакетами акцій енергетичних підприємств, що є об'єктом приватизації, не створює підстав для виникнення конфлікту інтересів на рівні ФДМУ і тому не є перешкодою для сертифікації.

Крім вищенаведеного, ФДМУ також надані певні повноваження щодо визначення представників держави для участі у загальних зборах акціонерів (учасників) та органах управління державних підприємств або господарських товариств, акціями (частками) яких володіє держава, але управління якими не здійснюється ФДМУ. Так:

- представник держави призначається із числа членів наглядової ради рішенням уповноваженого органу управління на підставі генеральної угоди з ФДМУ з наступним укладанням відповідного договору з цим органом;
- ФДМУ затверджує типову форму генеральної угоди;
- уповноважений орган управління формує за погодженням з ФДМУ перелік кандидатур до складу наглядової ради господарського товариства;
- ФДМУ здійснює аналіз діяльності представника держави на підставі його звіту та узагальненого звіту органу управління, який укладав договір доручення.⁷⁵

Крім того, уповноважений орган управління та представник держави щороку подають ФДМУ разом з річним звітом про фінансово-господарську діяльність відповідного

⁷³ Закон про приватизацію, ст.18-4(2). Див. Типовий перелік відомостей для різних способів продажу, обов'язків для публікації в офіційних друкованих виданнях державних органів приватизації, затверджений наказом ФДМУ від 23.04.2012 №562.

⁷⁴ Закон про приватизацію, ст.29(3).

⁷⁵ Положення про представника органу, уповноваженого управляти відповідними корпоративними правами держави в органах управління господарських товариств, затверджене постановою КМУ від 15.05.2000 №791, п.1-2, 4, 9.

товариства пояснювальну записку із переліком інформації, що має відношення до його господарської діяльності.⁷⁶

В той же час, ФДМУ не володіє повноваженнями щодо ініціювання або прийняття рішення щодо дострокового припинення повноважень представника держави. Таке рішення приймається уповноваженим органом управління.⁷⁷

Пропозиція передбачає необхідність встановлення достатніх обмежень щодо діяльності ФДМУ з метою усунення можливості для виникнення конфлікту інтересів на рівні ФДМУ, спричиненого управлінням акціями МГУ. Такі обмеження включають:

- обмеження на передачу у сферу управління ФДМУ державних підприємств або акцій (часток) у господарських товариствах, що здійснюють виробництво (видобуток) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії, за виключенням випадків, коли такі об'єкти передаються ФДМУ з метою приватизації;
- обмеження щодо погодження ФДМУ кандидатур відповідальних представників для участі у загальних зборах акціонерів та органів управління підприємств газової та електричної галузі;
- умови користування інформацією, що отримується ФДМУ в процесі виконання ним своїх функцій з контролю за управлінням державним майном, для усунення можливості її неправомірного використання;
- додаткові заходи щодо моніторингу та контролю за процесом приватизації паливно-енергетичного комплексу.

Такі обмеження можуть бути передбачені підзаконними нормативно-правовими актами КМУ та/або ФДМУ.

iii. Чи існує будь-яка третя особа, яка контролює прийняття рішень ФДМУ та МЕРТУ/МЕРПУ щодо Оператора ГТС?

Для обґрунтування Пропозиції необхідним є відсутність контролю одночасно над ФДМУ та МЕРТУ/МЕРПУ у будь-якої третьої особи. Такою особою потенційно може бути КМУ або Прем'єр-міністр України.

a) КМУ

Відповідно до статті 113 Конституції України, КМУ є вищим органом у системі органів виконавчої влади. До складу КМУ входять Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, віце-прем'єр-міністри та міністри України.⁷⁸ Міністри призначаються ВРУ за поданням Прем'єр-міністра України (крім Міністра закордонних справ та Міністра оборони, які призначаються ВРУ за поданням Президента України).⁷⁹ Перший заступник, заступники Міністра призначаються на посади та звільняються з посади КМУ за поданням Прем'єр-міністра України відповідно до пропозицій Міністра.⁸⁰

КМУ здійснює виконавчу владу на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.⁸¹ КМУ у своїй діяльності керується

⁷⁶ Порядок звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними корпоративними правами держави в органах управління господарських товариств, затверджений постановою КМУ від 15.05.2000 №791, п.1-2.

⁷⁷ Порядок звітності представників органів, уповноважених управляти відповідними корпоративними правами держави в органах управління господарських товариств, затверджений постановою КМУ від 15.05.2000 №791, п.4.

⁷⁸ Конституція України, ст.114.

⁷⁹ Конституція, ст.114.

⁸⁰ Закон про КМУ, ст.44(1)(4).

⁸¹ Закон про КМУ, ст.3(2).

Конституцією України, законами України, а також указами Президента України та постановами ВРУ, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.⁸²

КМУ здійснює виконавчу владу безпосередньо та через міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, спрямовує, координує та контролює діяльність цих органів.⁸³ Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади відповідальні перед КМУ, підзвітні та підконтрольні йому.⁸⁴ КМУ спрямовує свою діяльність на виконання Конституції та законів України, актів Президента України, постанов ВРУ, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, Програми діяльності КМУ, схваленої ВРУ.⁸⁵ КМУ здійснює постійний контроль за виконанням органами виконавчої влади Конституції України та інших актів законодавства України, вживає заходів щодо усунення недоліків у роботі зазначених органів.⁸⁶

КМУ є колегіальним органом.⁸⁷ КМУ відповідно до Конституції та законів України здійснює свої повноваження шляхом прийняття рішень на його засіданнях більшістю голосів від його посадового складу.⁸⁸ Якщо проект рішення отримав підтримку половини посадового складу КМУ і за цей проект проголосував Прем'єр-міністр України, рішення вважається прийнятим.⁸⁹

КМУ володіє повноваженнями щодо повного або часткового скасування наказів міністерств,⁹⁰ а також ФДМУ.⁹¹ Відповідно до Регламенту КМУ, скасування актів центральних органів виконавчої влади КМУ повністю чи в окремій частині здійснюється у разі їх невідповідності Конституції і законам України, актам Президента України та актам КМУ шляхом прийняття відповідних розпоряджень. Проект такого розпорядження готує Міністерство юстиції України за дорученням Прем'єр-міністра України.⁹²

Незважаючи на наявність цих повноважень, КМУ не є юридичною особою згідно із законодавством України.⁹³ Це означає, що КМУ не може вважатися особою, яка здійснює контроль одночасно над ФДМУ та МЕРТУ/МЕВПУ у значенні Закону. Крім того, виходячи з правозастосовної практики ЄК наявність повноважень у КМУ щодо скасування актів МЕРТУ/МЕВПУ та ФДМУ не є підставою для визнання КМУ органом, який здійснює контроль над обома органами.⁹⁴ Такий висновок підтверджується особливостями процесу прийняття рішень в рамках КМУ, де рішення приймаються колегіально та шляхом голосування, що усуває можливість здійснення повного контролю над діяльністю двох органів.

б) Прем'єр-міністр України

Повноваження Прем'єр-міністра України визначені статтею 42 Закону про КМУ. Так, Прем'єр-міністр:

⁸² Закон про КМУ, ст.4(1).

⁸³ Закон про КМУ, ст.1(2).

⁸⁴ Закон про КМУ, ст.21(2).

⁸⁵ Закон про КМУ, ст. 41(1).

⁸⁶ Закон про КМУ, ст. 19(2).

⁸⁷ Закон про КМУ, ст.3(3).

⁸⁸ Закон про КМУ, ст.41(2).

⁸⁹ Закон про КМУ, ст.51(1).

⁹⁰ Закон про ЦОВВ, ст.15(9).

⁹¹ Закон про ФДМУ, ст.9(7).

⁹² Регламент КМУ, п. 84.

⁹³ Згідно із ст.47(10) Закону про КМУ юридичною особою є Секретаріат КМУ. Його повноваження визначені ст.47 Закону про КМУ і не передбачають надання обов'язкових для виконання органами державної влади доручень або вказівок.

⁹⁴ Див. висновок ЄК щодо сертифікації АВ Amber Grid від 23.03.2015, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2015_109_lt_en.pdf.

- керує роботою КМУ, спрямовує діяльність КМУ на забезпечення здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави, виконання Програми діяльності КМУ, схваленої ВРУ, та здійснення інших повноважень, покладених на КМУ;
- спрямовує, координує та контролює діяльність членів КМУ, керівників інших центральних органів виконавчої влади, дає з цією метою доручення, обов'язкові до виконання зазначеними органами та посадовими особами.⁹⁵

Прем'єр-міністр України може здійснювати інші повноваження, передбачені Конституцією, законами України.⁹⁶ Так, Прем'єр-міністр України представляє у КМУ питання діяльності центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, зокрема ФДМУ.⁹⁷

Слід зазначити, що по відношенню до Прем'єр-міністра застосовується обмеження щодо втручання у діяльність ФДМУ, як це передбачено Законом про ФДМУ.⁹⁸ Таким чином, доручення Прем'єр-міністра України можуть надаватися з метою спрямування, координації та контролю за діяльністю ФДМУ, проте без втручання у діяльність ФДМУ щодо управління корпоративними правами МГУ. ФДМУ має право не виконувати доручення, надані органами виконавчої влади, якщо вони втручаються в його діяльність у не передбачених законом випадках.

Для усунення проблем із практичним застосуванням вимоги про незалежність ФДМУ достатнім є внесення змін до підзаконних актів, зокрема Регламенту КМУ, в частині тлумачення повноважень Прем'єр-міністра України давати доручення ФДМУ в межах компетенції ФДМУ як акціонера МГУ.⁹⁹

iv. Законодавчі повноваження органів державної влади щодо МГУ в силу особливостей його правового статусу

Відповідно до законодавства України органи державної влади володітимуть певними повноваженнями щодо МГУ в силу того, що його акціонером буде держава. Відповідно до правозастосовної практики ЄК не всі повноваження слід вважати правами у значенні Директиви 2009/73/ЄС та, відповідно, Закону. У своєму рішенні щодо сертифікації Tennet TSO B.V.¹⁰⁰ ЄК визначає, що наявність повноважень щодо голландського оператора системи передачі (наприклад, повноваження щодо погодження окремих внутрішніх документів та інвестиційних рішень) у Міністерства економічних справ Нідерландів, яке не є акціонером такого оператора та яке в той же час контролює видобувачів/постачальників природного газу, не перешкоджає сертифікації оператора відповідно до моделі відокремлення ОУ, якщо такі повноваження не створюють стимулу та не дають можливості Міністерству економічних справ впливати на прийняття рішень оператором з метою надання переваг підприємствам з видобутку або постачання природного газу, у яких Міністерство володіє долею, та на шкоду іншим користувачам системи. Зокрема йдеться про повноваження, що відповідають загальній компетенції міністерства щодо ведення державної політики у певній сфері, та такі, що прямо не пов'язані із

⁹⁵ Закон про КМУ, ст.42(1)-(2).

⁹⁶ Закон про КМУ, ст.42(2).

⁹⁷ Закон про ЦОВВ, ст.24(3).

⁹⁸ Закон про ФДМУ, ст.13(1).

⁹⁹ Так, можливо внести зміни до п.9(2) Регламенту КМУ, відповідно до якого «Прем'єр-міністр, керуючи роботою Кабінету Міністрів, дає доручення, які є обов'язковими для виконання, членам Кабінету Міністрів, керівникам інших центральних органів виконавчої влади, крім тих, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів через відповідних міністрів, Голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим та головам місцевих держадміністрацій.», роз'яснивши цю норму як таку, що не має включати доручення ФДМУ, які втручаються у господарську діяльність МГУ, крім випадків, передбачених законом.

¹⁰⁰ Див. висновок ЄК щодо сертифікації Tennet TSO B.V. від 01.07.2013, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2013_068_nl_en.pdf.

наявністю долі у підприємствах з видобутку або постачання природного газу. В той же час, ЄК звернула увагу на те, що повноваження щодо погодження призначень на посади членів наглядової ради є порушенням вимог законодавства ЄС.

Необхідність внесення змін до законодавства з метою усунення відповідних повноважень КМУ та інших органів державної влади щодо МГУ або ФДМУ як акціонера МГУ має оцінюватися виходячи із вищезазначеного принципу.

а) Повноваження КМУ щодо об'єктів державної власності

Відповідно до закону КМУ володіє переліком повноважень щодо об'єктів державної власності, зокрема корпоративних прав держави. У Додатку 4 наводяться перелік цих повноважень, спосіб їх реалізації, а також пропозиції щодо змін законодавства у відповідній частині.

б) Повноваження МЕРТУ щодо об'єктів державної власності

Окремими повноваженнями щодо МГУ та ФДМУ як акціонера МГУ володітиме МЕРТУ. Так, МЕРТУ:

- вносить на розгляд КМУ проект рішення про передачу повноважень з управління корпоративними правами держави уповноваженим органам управління та господарським структурам;¹⁰¹
- визначає критерії ефективності управління корпоративними правами держави;¹⁰²
- здійснює контроль за виконанням суб'єктами управління функцій з управління об'єктами державної власності шляхом проведення єдиного моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності;¹⁰³
- проводить аналіз ефективності виконання функцій з управління корпоративними правами держави, перевіряє виконання умов договорів доручення на управління та готує пропозиції щодо вдосконалення управління;¹⁰⁴
- здійснює методологічне та, у межах власних повноважень, нормативно-правове забезпечення питань управління об'єктами державної власності, зокрема інвентаризації та обліку об'єктів державної власності; оцінки ефективності управління об'єктами державної власності; управління корпоративними правами держави, зокрема забезпечення її представництва в органах управління господарських товариств, у статутних капіталах яких є державні корпоративні права; єдиного моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності, в тому числі корпоративними правами держави; захисту майнових прав держави.¹⁰⁵

Крім того, ФДМУ подаватиме МЕРТУ за затвердженою МЕРТУ формою:

- інформацію про фінансово-господарську діяльність кожного державного підприємства, установи, організації, що належать до сфери його управління, а також господарського товариства, щодо якого він виконує функції з управління корпоративними правами (зокрема МГУ);
- інформацію про укладені контракти з керівниками суб'єктів господарювання державного сектору економіки (зокрема МГУ);¹⁰⁶ а також

¹⁰¹ Закон про управління, ст.5(2)(14).

¹⁰² Закон про управління, ст.5-2(1)(2).

¹⁰³ Закон про управління, ст.5-2(1)(7).

¹⁰⁴ Закон про управління, ст.16(4).

¹⁰⁵ Закон про управління, ст.5-2(1)(4).

¹⁰⁶ Закон про управління, ст.7(1)(1)(к) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

- зведену інформацію щодо показників фінансового плану підприємств, що перебувають у сфері управління ФДМУ до 1 вересня року, що передує плановому, а щодо їх виконання - до 1 квітня року, що настає за звітним.¹⁰⁷

Незважаючи на те, що МЕРТУ є акціонером НАК «Нафтогаз України», наявність вищезазначених повноважень не повинна створювати конфлікт інтересів на рівні МЕРТУ, зважаючи на те, що такі повноваження витікають із загальної компетенції МЕРТУ щодо формування та реалізації державної політики у сфері управління об'єктами державної власності та не впливають на виконання своїх функцій Оператором ГТС.

в) Повноваження органів державної влади щодо суб'єкта державного сектора економіки

Відповідно до чинного законодавства України МГУ належатиме до суб'єктів господарювання державного сектора економіки.¹⁰⁸ В силу цього правового статусу до МГУ застосовуватимуться такі норми законів (крім тих, що були перелічені серед повноважень КМУ та МЕРТУ вище):

- до МГУ застосовуватиметься порядок спрямування коштів, визначених Державним бюджетом України, на фінансування витрат, пов'язаних з викупом часток (акцій, паїв) вторинної емісії господарських організацій з корпоративними правами держави, та заходи щодо реструктуризації, досудової санації та інші заходи, які стосуються функціонування об'єктів державного сектору економіки, затверджений КМУ;¹⁰⁹
- до МГУ застосовуватиметься порядок проведення щорічного державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затверджений КМУ;¹¹⁰
- органи Державної аудиторської служби в порядку, встановленому КМУ, проводитимуть державний фінансовий аудит діяльності МГУ, спрямований на запобігання фінансовим порушенням, забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, державного майна.¹¹¹

Відповідно до законодавства державний фінансовий аудит полягає у перевірці та аналізі діяльності, фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю суб'єктів господарювання державного сектору економіки, а також інших суб'єктів господарювання, що отримують (отримували в період, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів та державних фондів або використовують (використовували у період, який перевіряється) державне чи комунальне майно.¹¹² В той час як державний фінансовий аудит загалом проводиться на щорічній основі, щодо окремих суб'єктів господарювання державного сектора економіки (зокрема, НАК «Нафтогаз України», інших ключових підприємств паливно-енергетичного комплексу) застосовується

¹⁰⁷ Закон про управління, ст.16(6).

¹⁰⁸ Відповідно до ст.22(2) Господарського кодексу України суб'єктами господарювання державного сектора економіки є суб'єкти, що діють на основі лише державної власності, а також суб'єкти, державна частка у статутному капіталі яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів.

¹⁰⁹ Закон про управління, ст.5(2)(18)(б).

¹¹⁰ Закон про управління, ст.5(2)(18)(к).

¹¹¹ Закон про управління, ст.16(7).

¹¹² Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання, затверджений постановою КМУ від 25.03.2006 №361, п.1.

більш суворий режим фінансового контролю, який регулюється окремим актом КМУ.¹¹³

Наявність вищезазначених повноважень у КМУ та інших органів державної влади щодо МГУ як суб'єкта господарювання державного сектору економіки не повинна створювати конфлікт інтересів, зважаючи на те, що такі повноваження витікають із загальної компетенції цих органів, зокрема щодо здійснення діяльності із контролю ефективного використання коштів МГУ, та не впливають на виконання своїх функцій Оператором ГТС. Проте у разі необхідності до відповідних підзаконних нормативно-правових актів можуть бути внесені необхідні зміни для обмеження втручання у господарську діяльність Оператора ГТС.

г) Повноваження органів державної влади щодо об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави

Вірогідно, що МГУ буде включений до переліку об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави.¹¹⁴ У такому випадку, по відношенню до МГУ застосовуватимуться такі норми законів (крім тих, що були перелічені серед повноважень КМУ та МЕРТУ вище):

- КМУ погоджуватиме умови приватизації та реструктуризації МГУ;¹¹⁵
- ФДМУ забезпечуватиме розроблення умов реструктуризації та санації МГУ та їх погодження з КМУ;¹¹⁶
- голосування про додаткову емісію акцій на загальних зборах акціонерів МГУ здійснюватиметься на підставі рішення Кабінету Міністрів України.¹¹⁷

Наявність вищезазначених повноважень у КМУ щодо МГУ як об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, не повинна створювати конфлікт інтересів, зважаючи на те, що такі повноваження витікають із загальної компетенції КМУ та не впливають на виконання своїх функцій Оператором ГТС, а також враховуючи те, що КМУ діє як колегіальний орган прийняття рішень.

3) Виконання Вимоги про незалежність №3

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 23 Закону, *«фізична або юридична особа не має права одночасно ... призначати принаймні одну посадову особу оператора газотранспортної системи та безпосередньо або опосередковано здійснювати одноосібний або спільний контроль над принаймні одним суб'єктом господарювання (у тому числі іноземним), який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу, або користуватися будь-яким правом щодо принаймні одного суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу».*

Пропозиція передбачає, що корпоративне управління Оператора ГТС буде засноване на Принципах корпоративного управління ОЕСР.

і. Які особи здійснюють призначення посадових осіб МГУ?

¹¹³ Порядок проведення Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами державного фінансового аудиту окремих господарських операцій, затверджений постановою КМУ від 25.06.2014 №214.

¹¹⁴ Перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, затверджується КМУ за пропозицією МЕРТУ. Див. Закон про управління, ст.5(2)(24), 5-2(1)(12).

¹¹⁵ Закон про управління, ст.5(2)(23).

¹¹⁶ Закон про управління, ст.7(1)(1)(е).

¹¹⁷ Закон про управління, ст.11(16).

Структура корпоративного управління МГУ графічно наведена у Додатку 5.

а) Загальні Збори Акціонерів (далі – «ЗЗА»)

Управління корпоративними правами МГУ здійснюватиметься ФДМУ безпосередньо, без скликання ЗЗА. Рішення ЗЗА з питань, що належать до їх компетенції, оформлюватимуться наказом ФДМУ. Таке рішення матиме статус протоколу ЗЗА.

Статут МГУ міститиме положення про те, що рішення ЗЗА приймаються без погодження з будь-якими іншими органами виконавчої влади, крім випадків, визначених законом. Це положення відповідатиме вимогам статті 13 Закону про ФДМУ. Крім того, окремим актом Кабінету Міністрів України буде передбачено, що не допускається втручання та перешкоджання господарській діяльності МГУ з боку органів державної влади, політичних партій та громадських організацій, їх посадових та службових осіб.

ФДМУ здійснюватиме повноваження ЗЗА у порядку, передбаченому Статутом МГУ та законодавством, що регулює діяльність акціонерних товариств.

Статутом МГУ до компетенції ЗЗА буде віднесено вирішення лише тих питань, що належать до виключної компетенції ЗЗА відповідно до чинного законодавства України. Так, до виключної компетенції ЗЗА належить:

- визначення основних напрямів діяльності акціонерного товариства;
- внесення змін до статуту товариства;
- прийняття рішення про анулювання викуплених акцій;
- прийняття рішення про зміну типу товариства;
- прийняття рішення про розміщення акцій;
- прийняття рішення про збільшення/зменшення статутного капіталу товариства;
- прийняття рішення про дроблення або консолідацію акцій;
- затвердження положень про загальні збори, наглядову раду, виконавчий орган та ревізійну комісію (ревізора) товариства, а також внесення змін до них;
- затвердження інших внутрішніх документів товариства, якщо це передбачено статутом товариства;
- затвердження річного звіту товариства;
- розподіл прибутку і збитків товариства з урахуванням вимог, передбачених законом;
- прийняття рішення про викуп товариством розміщених ним акцій, крім випадків обов'язкового викупу акцій;
- прийняття рішення про форму існування акцій;
- затвердження розміру річних дивідендів з урахуванням вимог, передбачених законом;
- прийняття рішень з питань порядку проведення загальних зборів;
- обрання членів наглядової ради, затвердження умов цивільно-правових договорів, трудових договорів (контрактів), що укладатимуться з ними, встановлення розміру їх винагороди, обрання особи, яка уповноважується на підписання договорів (контрактів) з членами наглядової ради;
- прийняття рішення про припинення повноважень членів наглядової ради, за винятком випадків, встановлених Законом України «Про акціонерні товариства»;
- обрання членів ревізійної комісії (ревізора), прийняття рішення про дострокове припинення їх повноважень;
- затвердження висновків ревізійної комісії (ревізора);
- обрання членів лічильної комісії, прийняття рішення про припинення їх повноважень;

- прийняття рішення про вчинення значного правочину, якщо ринкова вартість майна, робіт або послуг, що є предметом такого правочину, перевищує 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності товариства;
- прийняття рішення про виділ та припинення товариства (за певними виключеннями), про ліквідацію товариства, обрання ліквідаційної комісії, затвердження порядку та строків ліквідації, порядку розподілу між акціонерами майна, що залишається після задоволення вимог кредиторів, і затвердження ліквідаційного балансу;
- прийняття рішення за наслідками розгляду звіту наглядової ради, звіту виконавчого органу, звіту ревізійної комісії (ревізора);
- затвердження принципів (кодексу) корпоративного управління товариства;
- обрання комісії з припинення акціонерного товариства.¹¹⁸

Слід зазначити, що компетенція ЗЗА розповсюджується на всі питання діяльності товариства, проте обмежується тими, що передбачені у статуті. В той же час, законодавчо не передбачені обмеження повноваження ЗЗА на внесення змін до статуту товариств, 100% акцій яких належить державі.

б) Незалежний номінаційний комітет (далі – «ННК»)

З метою забезпечення підбору кваліфікованих кандидатів на посаду членів наглядової ради, зокрема на посади незалежних директорів, створюється ННК.

ННК складається з чотирьох членів, один з яких є представником акціонера, один - представником трудового колективу Оператора ГТС, два – незалежні члени, що відповідають критеріям незалежності, що встановлені для незалежних директорів у складі наглядової ради.

ННК обирається ЗЗА. Положення про ННК затверджується ЗЗА. ЗЗА можуть затверджувати для ННК інструкції щодо критеріїв відбору кандидатів до наглядової ради МГУ. Акціонер МГУ та/або інші державні органи не матимуть права втручатися у прийняття членами ННК рішень.

ННК:

- надає рекомендації ЗЗА щодо кандидатур на посаду членів наглядової ради та розміру їх винагороди;
- готує висновки щодо виконання критеріїв незалежності кандидатами на посаду незалежного директора;
- здійснює регулярний перегляд відповідності незалежних директорів критеріям незалежності;
- оцінює роботу незалежних директорів;
- має інші повноваження, визначені положенням про ННК.

в) Наглядова рада

ЗЗА здійснюватиме обрання членів наглядової ради МГУ за поданням ННК.

Наглядова рада МГУ складатиметься із семи осіб. Більшість із посадового складу наглядової ради МГУ складатимуть незалежні директори, які відповідатимуть критеріям незалежності.¹¹⁹

Члени наглядової ради МГУ обиратимуться на строк, встановлений ЗЗА, якщо інше не передбачено законом.

¹¹⁸ Закон України «Про акціонерні товариства», ст.33(2).

¹¹⁹ Це відповідатиме Закону про управління, ст.11-2(2) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

Наглядова рада МГУ буде органом, що здійснює захист прав акціонера МГУ і в межах компетенції, визначеної законом і статутом, контролює та регулює діяльність Правління. До наглядової ради МГУ висуватимуться такі законодавчі вимоги:

- наглядова рада утворюється, ліквідовується та її діяльність організовується у порядку, визначеному КМУ, що переглядається не рідше одного разу на п'ять років, з урахуванням положень законів України;¹²⁰
- кандидатури осіб, які пропонуються ФДМУ до обрання членами наглядової ради МГУ, відбираються в порядку, визначеному КМУ, а самі члени наглядової ради обираються згідно із Законом України «Про акціонерні товариства», іншими законами, що регулюють діяльність таких господарських товариств;¹²¹
- незалежні директори МГУ повинні відповідати ряду вимог про незалежність, визначених законом;¹²²
- вимоги до незалежних директорів МГУ затверджує КМУ.¹²³

Членом наглядової ради МГУ не може бути особа, яка є засновником, акціонером (учасником), керівником та/або членом наглядової ради підприємства, іншої господарської організації, які здійснюють діяльність на тому самому або суміжних ринках з МГУ.¹²⁴

Відповідно до закону член наглядової ради приймає рішення з питань порядку денного самостійно, за винятком випадків, передбачених Законом про управління.¹²⁵

Член наглядової ради МГУ діятиме в інтересах МГУ, а не особи або органу, що висунув, затвердив чи обрав відповідного члена Наглядової ради.

До виключної компетенції наглядової ради відповідно до закону відносяться такі питання:

- затвердження в межах своєї компетенції положень, якими регулюються питання, пов'язані з діяльністю товариства;
- підготовка порядку денного ЗЗА, прийняття рішення про дату їх проведення та про включення пропозицій до порядку денного, крім скликання акціонерами позачергових загальних зборів;
- прийняття рішення про проведення чергових або позачергових ЗЗА відповідно до статуту товариства та у випадках, встановлених Законом України «Про акціонерні товариства»;
- прийняття рішення про продаж раніше викуплених товариством акцій;
- прийняття рішення про розміщення товариством інших цінних паперів, крім акцій;
- прийняття рішення про викуп розміщених товариством інших, крім акцій, цінних паперів;
- затвердження ринкової вартості майна у випадках, передбачених Законом України «Про акціонерні товариства»;
- обрання та припинення повноважень голови і членів правління;

¹²⁰ Закон про управління, ст.11-2(1) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²¹ Закон про управління, ст.11-2(2) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²² Закон про управління, ст.11³(1) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²³ Закон про управління, ст.11³(2) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²⁴ Закон про управління, ст. 11²(3) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²⁵ Закон про управління, ст.11(3) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

- затвердження умов контрактів, які укладатимуться з членами правління, встановлення розміру їх винагороди;
- прийняття рішення про відсторонення голови або члена правління від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови виконавчого органу;
- обрання та припинення повноважень голови і членів інших органів товариства;
- обрання реєстраційної комісії, за винятком випадків, встановлених Законом України «Про акціонерні товариства»;
- обрання аудитора товариства та визначення умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- визначення дати складення переліку осіб, які мають право на отримання дивідендів, порядку та строків виплати дивідендів у межах граничного строку, визначеного законом;
- визначення дати складення переліку акціонерів, які мають бути повідомлені про проведення загальних зборів відповідно до закону та мають право на участь у ЗЗА відповідно до закону;
- вирішення питань про участь товариства у промислово-фінансових групах та інших об'єднаннях, про заснування інших юридичних осіб;
- вирішення питань, віднесених до компетенції наглядової ради законом у разі припинення, а також злиття, приєднання, поділу, виділу або перетворення товариства;
- прийняття рішення про вчинення значних правочинів, якщо ринкова вартість майна або послуг, що є його предметом, становить від 10 до 25 відсотків вартості активів за даними останньої річної фінансової звітності товариства;
- визначення ймовірності визнання товариства неплатоспроможним внаслідок прийняття ним на себе зобов'язань або їх виконання, у тому числі внаслідок виплати дивідендів або викупу акцій;
- прийняття рішення про обрання оцінювача майна товариства та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- прийняття рішення про обрання (заміну) реєстратора власників іменних цінних паперів товариства або депозитарія цінних паперів та затвердження умов договору, що укладатиметься з ним, встановлення розміру оплати його послуг;
- надсилання пропозиції акціонерам про придбання належних їм простих акцій особою (особами, що діють спільно), яка придбала контрольний пакет акцій, відповідно до закону;
- вирішення інших питань, що належатимуть до виключної компетенції наглядової ради згідно із Статутом МГУ.¹²⁶

Статутом МГУ до компетенції Наглядової ради також буде віднесено вирішення таких питань:

- погодження стратегії та місії МГУ;
- затвердження бізнес-плану МГУ, в тому числі фінансового плану (бюджету) та інвестиційної програми;
- утворення комітетів наглядової ради, затвердження положень про них та затвердження переліку питань, які передаються їм для вивчення і підготовки;
- призначення та звільнення керівників органів та служб МГУ з різних напрямків, що підконтрольні та підзвітні наглядовій раді.

У складі наглядової ради МГУ обов'язково будуть створені такі постійні комітети: Комітет з призначень та винагород, Комітет з питань етики, Комітет з аудиту.

г) Правління

¹²⁶ Закон України «Про акціонерні товариства», ст.52(2).

Управління поточною діяльністю МГУ здійснюватиме правління, яке буде колегіальним виконавчим органом МГУ. Правління діятиме на підставі положення, що затверджуватиметься ЗЗА. Правління буде підзвітне ЗЗА та наглядовій раді. Правління, у тому числі його Голова, обиратиметься наглядовою радою на підставі подання комітету з призначень та винагород наглядової ради.

До компетенції правління належатиме вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю МГУ, крім питань, що належать до виключної компетенції ЗЗА, наглядової ради та до компетенції інших органів та служб, як це буде передбачено статутом МГУ.

Відповідно до закону членам правління МГУ заборонено поєднувати виконання посадових обов'язків члена правління з будь-якою підприємницькою чи іншою оплачуваною діяльністю, крім отримання авторської винагороди, наукової та викладацької діяльності та/або випадків схвалення такої діяльності наглядовою радою.¹²⁷

ii. Чи ці особи здійснюють контроль або володіють правами щодо видобувачів/постачальників природного газу/електричної енергії?

Всі призначення посадових осіб органів МГУ будуть здійснюватися або ФДМУ одноосібно, або колегіальними органами, створеними відповідно до Статуту МГУ, та не потребуватиме погодження будь-якими іншими органами виконавчої влади.

Щодо відсутності у ФДМУ контролю або прав щодо видобувачів/постачальників природного газу/електричної енергії відповідно до вимог Закону, див. вище.

4) Виконання Вимоги про незалежність №4

Відповідно до пункту 4 частини третьої статті 23 Закону, *«фізична або юридична особа не має права одночасно ... бути посадовою особою оператора газотранспортної системи і принаймні одного суб'єкта господарювання (у тому числі іноземного), який провадить діяльність з видобутку та/або постачання природного газу».*

Пропозиція не передбачає можливості суміщення посад в МГУ та видобувачах/постачальниках природного газу та/або електричної енергії, що буде закріплено Статутом МГУ та/або іншими документами. Відповідна заборона на суміщення посад буде також передбачена у цивільно-правових та трудових договорах, що укладатимуться з членами наглядової ради та правління МГУ.

V. Обґрунтування Пропозиції: вимога щодо власності на ГТС

1. Вимога щодо права власності Оператора ГТС на ГТС передбачена пунктом а) частини першої статті 9 Директиви 2009/73/ЕС, а також частиною другою статті 23 Закону.

2. Відповідно до закону магістральний трубопровід - технологічний комплекс, що функціонує як єдина система і до якого входить окремий трубопровід з усіма об'єктами і спорудами, зв'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька трубопроводів, якими здійснюються транзитні, міждержавні, міжрегіональні поставки продуктів транспортування споживачам, або інші трубопроводи, спроектовані та збудовані згідно з державними будівельними вимогами щодо магістральних трубопроводів.¹²⁸

¹²⁷ Закон про управління, ст.11³(4) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹²⁸ Закон України від 15.09.1996 №192/96-ВР «Про трубопровідний транспорт», ст.1.

Магістральний трубопровідний транспорт має важливе народногосподарське та оборонне значення і є державною власністю України.¹²⁹

Магістральні газопроводи та магістральний трубопровідний транспорт, що обслуговують потреби держави в цілому, не підлягають приватизації.¹³⁰ Приватизацією відповідно до закону вважається платне відчуження майна, що перебуває у державній власності, у тому числі разом із земельною ділянкою державної власності, на якій розташований об'єкт, що підлягає приватизації, на користь фізичних та юридичних осіб, які можуть бути покупцями відповідно до Закону про приватизацію, з метою підвищення соціально-економічної ефективності виробництва та залучення коштів для здійснення структурної перебудови національної економіки.¹³¹ Відчуження основних фондів державних підприємств, що провадять діяльність з транспортування магістральними трубопроводами і зберігання у підземних газосховищах, а також підприємств, установ, організацій, утворених внаслідок їх реорганізації, передача їх з балансу на баланс, у концесію, оренду, лізинг, заставу, управління, до статутного фонду інших юридичних осіб, вчинення інших правочинів, що можуть призвести до відчуження основних фондів цих підприємств, забороняється, крім випадків, коли результатом таких дій є: передача основних фондів таких підприємств виключно бюджетній установі, державному підприємству або акціонерному товариству, 100 відсотків акцій якого перебуває в державній власності України.¹³² Незважаючи на це, інший закон визначає, що нерухоме майно об'єктів державної власності, що не підлягають приватизації, не може бути відчужене, вилучене, передане до статутного капіталу господарських організацій і щодо такого майна не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути їх відчуження.¹³³

Важливо, що статус майна, що не підлягає приватизації, також передбачає, що таке майно не може бути предметом застави.¹³⁴ Крім того, звернення стягнення на майно господарських товариств, у статутних капіталах яких частка держави становить не менше 25%, забороняється до вдосконалення законами України механізму примусової реалізації майна.¹³⁵

Магістральні газопроводи, що є державною власністю, не можуть бути об'єктами оренди, крім випадку, коли вони передаються на строковій платній основі без права відчуження для здійснення функцій оператора газотранспортної системи з метою та на виконання зобов'язань України щодо участі в Енергетичному Співтоваристві.¹³⁶

3. Історично об'єкти ГТС України (магістральні газопроводи) перебували на балансі Державного підприємства виробниче об'єднання «Укргазпром». У процесі корпоратизації це державне підприємство було перетворено в акціонерне товариство «Укргазпром» (далі – «**Укргазпром**»). Рішенням Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України, магістральні газопроводи було залишено на балансі Укргазпром як державне майно, яке не підлягає приватизації.

Постановою КМУ від 25.05.1998 №747 «Про утворення Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» було затверджено перелік майна, яке використовується для забезпечення транспортування, зберігання та розподілу нафти, нафтопродуктів

¹²⁹ Закон України від 15.09.1996 №192/96-ВР «Про трубопровідний транспорт», ст.7.

¹³⁰ Закон України від 04.03.1992 №2163-ХІІ «Про приватизацію державного майна», ст.5(2).

¹³¹ Закон про приватизацію, ст.1.

¹³² Закон України від 15.09.1996 №192/96-ВР «Про трубопровідний транспорт», ст.7; Статут НАК «Нафтогаз України», п.12.

¹³³ Закон про управління, ст.11(9).

¹³⁴ Закон України від 02.10.1992 №2654-ХІІ «Про заставу», ст.4.

¹³⁵ Закон України від 29.11.2011 №2864-ІІІ «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна», ст.1-2.

¹³⁶ Закон України від 10.04.1992 №2269-ХІІ «Про оренду державного та комунального майна», ст.4(2).

та природного газу і яке відповідно до законодавства не підлягає приватизації та передається НАК «Нафтогаз України» у користування згідно з додатком 3 до цієї постанови. Це майно було передано на користь НАК «Нафтогаз України» на підставі акту передачі майна від 28.08.1998, укладеного з Державним комітетом нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України та погодженого ФДМУ.

Постановою КМУ від 24.07.1998 №1173 «Про розмежування функцій з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу» було розмежовано функції з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу шляхом утворення дочірніх компаній НАК «Нафтогаз України». Так, функції з транспортування та зберігання природного газу було надано дочірній компанії «Укртрансгаз», яку створено на базі газотранспортних підприємств та структурних підрозділів Укргазпром.

Спільним наказом Державного комітету нафтової, газової та нафтопереробної промисловості України та НАК «Нафтогаз України» від 06.11.1998 №68/234 було припинено діяльність Укргазпром у зв'язку з його реорганізацією шляхом поділу та приєднання до дочірніх компаній НАК «Нафтогаз України», які визначені правонаступниками усіх майнових прав та обов'язків Укргазпром і реорганізованих підприємств, що входили до його складу. Під час зазначеної реорганізації Укргазпром магістральні газопроводи, які перебували на балансі Укргазпром, були передані на баланс Дочірньої компанії «Укртрансгаз» НАК «Нафтогаз України».

На цей час магістральні газопроводи знаходяться на балансі ПАТ «Укртрансгаз» та обліковуються як державне майно, яке не підлягає приватизації. Між ФДМУ та НАК «Нафтогаз України» укладено Угоду від 04.02.1999 №76 про використання державного майна, яке не підлягає приватизації, за якою НАК «Нафтогаз України» прийняла на себе зобов'язання щодо оперативного управління та користування державним майном, яке не підлягає приватизації і не увійшло до статутних фондів підприємств, що входять до складу НАК «Нафтогаз України». На підставі зазначеної Угоди між НАК «Нафтогаз України» та Дочірньою компанією «Укртрансгаз» було укладено Угоду про використання державного майна, яке не підлягає приватизації, від 17.06.1999 №19/275, за якою функції з управління та користування цим майном було передано Дочірній компанії «Укртрансгаз» (правонаступником якої є ПАТ «Укртрансгаз»).

4. Відповідно до постанов КМУ від 14.04.2004 №467 «Про затвердження Положення про Єдиний реєстр об'єктів державної власності» та від 30.11.2005 №1121 «Про затвердження Методики проведення інвентаризації об'єктів державної власності» МЕВПУ здійснює інвентаризацію об'єктів державної власності. На виконання вищезазначених постанов та наказу МЕВПУ від 13.02.2012 №92 «Про проведення інвентаризації державного майна та надання відомостей до Єдиного реєстру об'єктів державної власності» господарські товариства, на балансах яких обліковується державне майно, функції з управління яким здійснює МЕВПУ, щорічно та щоквартально звітують МЕВПУ. Така інформація вноситься до Автоматизованої системи «Юридичні особи», що ведеться для забезпечення формування Єдиного реєстру об'єктів державної власності, розпорядником якого є ФДМУ.

5. Пропозиція передбачає, що ГТС буде передана ФДМУ на користь МГУ як внесок у статутний капітал.

Відповідно до правозастосовної практики ЄК, вимога щодо власності на ГТС вважається виконаною, якщо особа здійснює право володіння, користування та розпорядження ГТС навіть за наявності окремих обмежень щодо реалізації деяких із цих титулів права власності. У своєму висновку щодо сертифікації REN Rede Eléctrica

Nacional S.A. та REN Gasodutos S.A.¹³⁷ ЄК визначає, що права концесіонера розглядаються як тотожні правам власника, і тому управління ГТС на підставі концесії є достатнім для сертифікації оператора ГТС відповідно до моделі відокремлення ОУ. У своєму висновку щодо сертифікації Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A. ЄК запитала румунського регулятора енергетики провести аналіз відповідності концесії вимозі щодо власності на ГТС, *«враховуючи, зокрема, можливість концесіонера використовувати активи, що покриваються концесійною угодою, у якості забезпечення для отримання фінансування на ринках капіталу та право на компенсацію інвестицій, зроблений оператором ГТС у відповідні активи у випадку припинення концесійної угоди»*.¹³⁸

Зважаючи на вищезазначене, вимога щодо власності на ГТС згідно із тлумаченням ЄК може бути виконана через низку змін до законів України, а саме:

- зміни до Закону про управління, необхідні для внесення ГТС у статутний капітал Оператора ГТС;¹³⁹
- зміни до Законів України «Про приватизацію», «Про заставу», «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна», необхідні для надання можливості Оператору ГТС використовувати ГТС у якості застави.

Такі політично складні зміни можуть бути прийняті виключно, якщо вони стосуватимуться наповнення статутного капіталу Оператора ГТС, який є новою компанією, що не обтяжена історичними ризиками. Нараз претензії третіх осіб (у тому числі НАК «Нафтогаз України») до ПАТ «Укртрансгаз» складають близько 19-20 млрд. куб. м природного газу.

Внесення ГТС до статутного капіталу Оператора ГТС видається єдиним дієвим варіантом, щоб у майбутньому уникнути спорів з приводу обсягу прав Оператора ГТС щодо самої ГТС. Для того, щоб не відбулося зловживання правом на відчуження активів ГТС, відповідні положення можуть бути передбачені у Статуті МГУ.

VI. Обґрунтування Пропозиції: наявність всіх необхідних ресурсів для виконання функцій Оператора ГТС

Пропозиція передбачає, що МГУ володіє всіма людськими, технічними, фінансовими та іншими необхідними ресурсами для виконання передбачених Законом функцій та обов'язків оператора ГТС. Організаційна структура МГУ з метою підвищення ефективності роботи Оператора ГТС буде розроблена виходячи із кращої практики аналогічних операторів ГТС держав-членів ЄС.

¹³⁷ Див. висновок ЄК щодо сертифікації REN Rede Eléctrica Nacional S.A. та REN Gasodutos S.A. від 12.05.2014, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2014_094_095_pt_en.pdf.

¹³⁸ Див. висновок ЄК щодо сертифікації Companiei Naționale de Transport al Energiei Electrice "Transelectrica" S.A. від 12.10.2015, https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/2015_117_transelectrica_en.pdf.

¹³⁹ Незважаючи на те, що поширеною є думка, що положення частини дев'ятої статті 11 Закону про управління забороняє внесення ГТС до статутного капіталу господарських товариств, 100% акцій яких належать державі, це тлумачення є досить консервативним та може бути спростоване на підставі відповідного юридичного висновку. Зокрема, норма статті 7 Закону України «Про трубопровідний транспорт» прямо дозволяє таку передачу. Слід зазначити також, що норма статті 7 Закону України «Про трубопровідний транспорт» набула чинності пізніше (13.04.2012), ніж вищезазначена норма Закону про управління (13.03.2012).

Б. ПЕРЕХІД ДО ЦІЛЬОВОЇ МОДЕЛІ ВІДОКРЕМЛЕННЯ

№	Заходи	Відповідальна особа	Строк виконання
Підготовчий етап – Створення МГУ в структурі Групи НАК «Нафтогаз України»¹⁴⁰ (впроваджується у випадку, якщо Контракт ТКГУ від 19.01.2009 між НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Газпром» не буде змінено у прийнятний для України спосіб – за взаємною згодою сторін або за рішенням арбітражного трибуналу)			
1.	Прийняття Наглядовою радою ¹⁴¹ НАК «Нафтогаз України» рішення про створення МГУ у формі акціонерного товариства, ¹⁴² єдиним засновником та акціонером якого є НАК «Нафтогаз України»	НАК «Нафтогаз України»	березень - квітень 2016 року
2.	Здійснення заходів, передбачених Законом України «Про акціонерні товариства» та Положенням про порядок реєстрації випуску (випусків) акцій при заснуванні акціонерних товариств, затвердженого Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі – «НКЦПФР») від 27.05.2014 №692 стосовно заснування МГУ як акціонерного товариства:		березень - липень 2016 року
	2.1. реєстрація випуску акцій в НКЦПФР;	НАК «Нафтогаз України» НКЦПФР	
	2.2. закрите (приватне) розміщення акцій серед засновників МГУ;	НАК «Нафтогаз України»	
	2.3. оплата НАК «Нафтогаз України» повної вартості акцій;	НАК «Нафтогаз України»	

¹⁴⁰ Впровадження Підготовчого етапу потребуватиме необхідних погоджень та/або здійснення інших процедур відповідно до зобов'язань НАК «Нафтогаз України» перед міжнародними фінансовими інституціями та приватними кредиторами.

¹⁴¹ Відповідно до п. 70(9) Статуту НАК «Нафтогаз України» вирішення питань про участь НАК «Нафтогаз України» у господарських товариствах, об'єднаннях, про заснування інших юридичних осіб віднесено до виключної компетенції Наглядової ради. До обрання Наглядової ради НАК «Нафтогаз України» таке рішення приймається загальними зборами НАК «Нафтогаз України», функцію яких одноосібно виконує МЕРТУ.

¹⁴² Відповідно до ст. 24(1) Закону України «Про акціонерні товариства» (в редакції, що набере чинності з 01.05.2016) публічне акціонерне товариство зобов'язане пройти процедуру включення акцій до біржового реєстру та залишатися у ньому хоча б на одній фондовій біржі в Україні. Ця вимога набере чинності для всіх публічних акціонерних товариств з 01.01.2018. В силу вимог ст. 5 Закону України «Про приватизацію державного майна» акції МГУ не можуть бути включені до біржового реєстру. Таким чином, у разі відсутності змін до Закону України «Про акціонерні товариства» в частині виключення вимоги про включення акцій оператора ГТС до біржового реєстру, пропонується МГУ створити у формі приватного акціонерного товариства.

Крім того, для прискорення процесу створення нової юридичної особи на першому етапі «Магістральні газопроводи України» може бути створене в організаційно-правовій формі товариства з обмеженою відповідальністю з подальшою реорганізацією шляхом перетворення в акціонерне товариство, зокрема з метою повноцінного впровадження плану корпоративного управління.

	2.4. прийняття рішення про затвердження установчими зборами МГУ результатів закритого (приватного) розміщення акцій, затвердження статуту МГУ та його внутрішніх положень, обрання посадових осіб, а також прийняття інших рішень, передбачених законом та Статутом;	НАК «Нафтогаз України»	
	2.5. реєстрація МГУ та його статуту в органах державної реєстрації;	МГУ	
	2.6. отримання свідоцтва про державну реєстрацію випуску акцій	МГУ НКЦПФР	
3.	Реалізація плану заходів щодо корпоративного управління МГУ	МГУ НАК «Нафтогаз України» ЄБРР (за згодою)	квітень – липень 2016 року
4.	Розробка МГУ операційної моделі для майбутнього оператора газотранспортної системи за допомогою власного персоналу або найнятих за кошти міжнародних донорів консультантів, зокрема налагодження операційних процесів та придбання необхідних ІТ-систем	МГУ НАК «Нафтогаз України» Європейська Комісія (за згодою) Секретаріат Енергетичного Співтовариства (за згодою)	квітень – жовтень 2016 року
5.	Початок здійснення МГУ окремих функцій (операцій) оператора ГТС на підставі договору з ПАТ «Укртрансгаз»	МГУ	листопад 2016 року
6.	Сертифікація МГУ (зокрема визначення НКРЕКП умов для отримання остаточного рішення про сертифікацію)	НКРЕКП МГУ Секретаріат Енергетичного Співтовариства	01.06.2016 (або інший термін, визначений НКРЕКП та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства)

Після внесення змін до Контракту ТКГУ від 09.01.2009 між НАК «Нафтогаз України» та ПАТ «Газпром» у прийнятний для України спосіб – за взаємною згодою сторін або за рішенням арбітражного трибуналу:			
7.	Внесення змін до Закону про приватизацію, Закону про управління, Законів України «Про трубопровідний транспорт», «Про заставу», «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» з метою уможливлення передачі ГТС до статутного капіталу МГУ та реалізації прав власника щодо такого майна.	ВРУ	травень 2017 року або раніше
8.	<p>Прийняття постанови КМУ «Про реструктуризацію Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» щодо відокремлення діяльності з транспортування природного газу відповідно до вимог Закону України «Про ринок природного газу», де, зокрема, передбачити:</p> <p>передачу 100 відсотків акцій МГУ ФДМУ;</p> <p>забезпечення проведення інвентаризації державного майна, яке використовується для транспортування природного газу та обліковується на балансі ПАТ «Укртрансгаз»;</p> <p>визначення ФДМУ як органу управління державним майном, яке використовується для транспортування природного газу;</p> <p>встановлення, що статутний фонд МГУ формується шляхом передачі до нього державного майна, яке використовується для транспортування природного газу (внесення в рахунок оплати акцій або випуск додаткових акцій);</p> <p>забезпечення проведення оцінки державного майна, яке використовується для транспортування природного газу та обліковується на балансі ПАТ «Укртрансгаз»;</p> <p>передачу від ФДМУ іншим суб'єктам управління корпоративних прав держави у статутних капіталах господарських товариств, які провадять діяльність з видобутку (виробництва) та/або постачання природного газу та/або електричної енергії та в яких ФДМУ має права у значенні Закону України «Про ринок природного газу» (крім тих корпоративних прав держави, що є об'єктом приватизації);</p> <p>внесення змін до актів КМУ, які є необхідними для забезпечення незалежного функціонування МГУ, зокрема для усунення втручання КМУ у компетенцію органів управління МГУ.</p>	<p>КМУ</p> <p>ФДМУ</p> <p>МЕРТУ</p> <p>МЕВПУ</p> <p>НАК «Нафтогаз України»</p> <p>МГУ</p>	травень 2017 року або раніше
Етап 1 – Виконання вимог про відокремлення та незалежність Оператора ГТС			
1.	Передача 100% акцій МГУ до ФДМУ	<p>НАК «Нафтогаз України»</p> <p>ФДМУ</p>	травень – червень 2017 року

2.	Інвентаризація державного майна, яке використовується для транспортування природного газу та обліковується на балансі ПАТ «Укртрансгаз» та формування переліку майна, яке передається до сфери управління ФДМУ та до статутного капіталу МГУ.	МЕВПУ НАК «Нафтогаз України» ПАТ «Укртрансгаз»	травень – червень 2017 року
3.	Передача державного майна, яке використовується для транспортування природного газу та обліковується на балансі ПАТ «Укртрансгаз», до сфери управління ФДМУ.	ФДМУ МГУ НАК «Нафтогаз України» ПАТ «Укртрансгаз»	травень – червень 2017 року
4.	Проведення оцінки державного майна, яке використовується для транспортування природного газу і вноситься до статутного капіталу МГУ.	ФДМУ МГУ НАК «Нафтогаз України» ПАТ «Укртрансгаз»	червень 2017 року
5.	Формування статутного капіталу МГУ шляхом внесення в рахунок оплати акцій майна, яке використовується для транспортування природного газу (випуск додаткових акцій).	ФДМУ МГУ	червень – вересень 2017 року
6.	Припинення Угод про використання державного майна, яке не підлягає приватизації від 04.02.1999 №76 та від 17.06.1999 №19/275	ФДМУ МГУ НАК «Нафтогаз України» ПАТ «Укртрансгаз»	червень – липень 2017 року
7.	Передача з балансу ПАТ «Укртрансгаз» на баланс МГУ державного майна, яке використовується для транспортування природного газу	ФДМУ НАК «Нафтогаз України» МГУ ПАТ «Укртрансгаз»	червень – липень 2017 року
8.	Переобрання органів управління МГУ	ФДМУ МГУ	травень – липень 2017 року

9.	Отримання ліцензій, сертифікацій та всієї іншої дозвільної документації для правомірного початку діяльності з транспортування природного газу.	ФДМУ МГУ	листопад 2016 року – грудень 2017 року
Етап 2 – Посилення незалежності та ефективності управління МГУ			
1.	Внесення змін до статті 44 Закону України від 12.07.2001 №2665-III «Про нафту і газ» ¹⁴³ та до Положення про МЕВПУ, затвердженого указом Президента України від 06.04.2011 №382/2011, відповідно до яких МЕВПУ визначає та затверджує оператора Єдиної газотранспортної системи України	ВРУ	березень – травень 2016 року
2.	Внесення змін до Господарського кодексу, Законів України «Про управління об'єктами державної власності», «Про акціонерні товариства», що дозволять здійснювати МГУ свою діяльність самостійно без втручання органів державної влади та впровадять принципи корпоративного управління МГУ з боку власника – держави у відповідності з Керівними принципами корпоративного управління ОЕСР для державних компаній ¹⁴⁴	МЕРТУ КМУ ВРУ	квітень – серпень 2016 року
3.	Прийняття закону щодо засад політичного невтручання у господарську діяльність державних підприємств нафтогазової галузі ¹⁴⁵	МЕРТУ КМУ ВРУ	квітень – серпень 2016 року

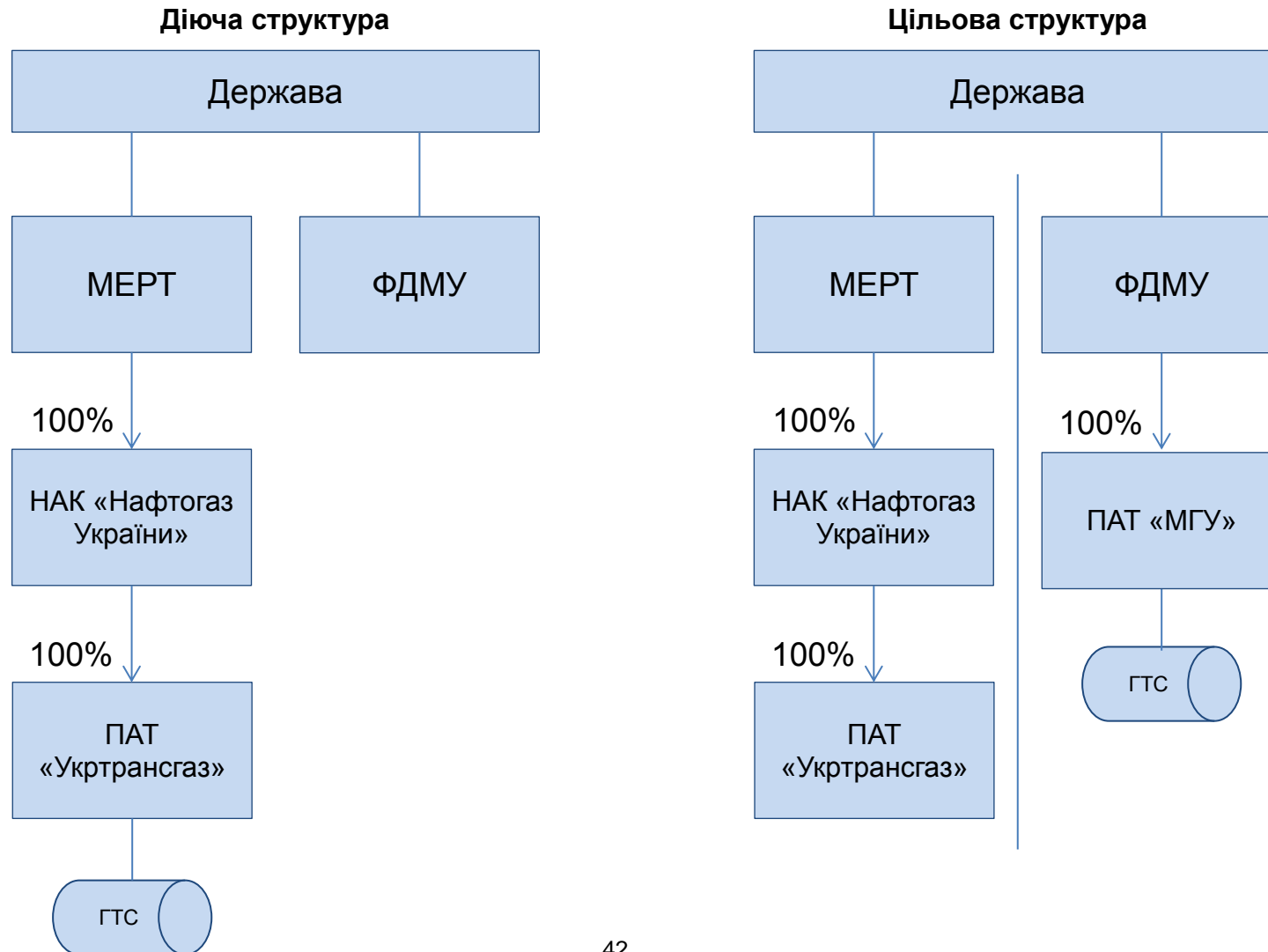
¹⁴³ Відповідні зміни вже передбачені проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу» (реєстр.№3325, 15.10.2015).

¹⁴⁴ Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення корпоративного управління Публічного акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України», оператора газотранспортної системи та юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких вони є, розроблено в рамках реформи корпоративного управління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» та планується до прийняття ВРУ в рамках реалізації другого етапу реформи корпоративного управління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

¹⁴⁵ Проект Закону України «Про запобігання політичному втручання у господарську діяльність державних підприємств нафтогазової галузі» розроблено в рамках реформи корпоративного управління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» та планується до прийняття ВРУ в рамках реалізації другого етапу реформи корпоративного управління Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України».

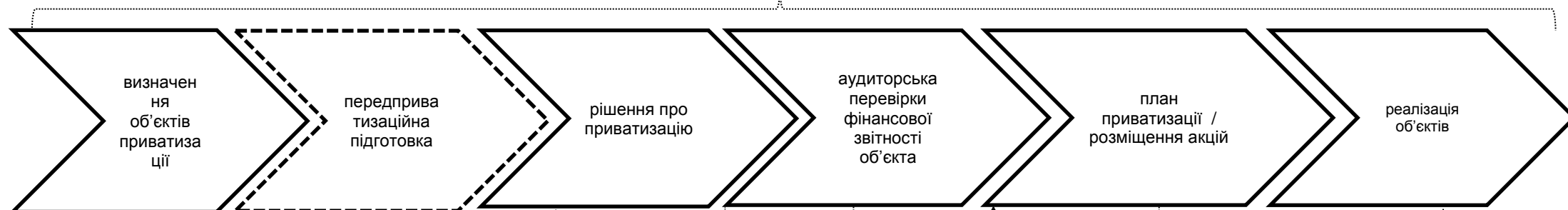
Додаток 1

Діюча та цільова структура власності Оператора ГТС

Додаток 2 Процедура приватизації за законодавством України

ФДМУ

Законом передбачений перелік об'єктів, що не підлягають приватизації

ФДМУ визначає перелік об'єктів приватизації та оприлюднює його

Уповноважені органи управління щороку надають до ФДМУ свої пропозиції про включення об'єктів до переліку об'єктів приватизації

Уповноважені органи управління можуть проводити передприватизаційну підготовку державних підприємств та створених у процесі корпоратизації, до їх передачі ФДМУ

Приватизацію ініціювати: **ФДМУ уповноважені органи управління покупки** можуть

ФДМУ приймає рішення про приватизацію, окрім рішень про приватизацію об'єктів групи Г та підприємств ПЕК

КМУ приймає рішення про приватизацію об'єктів групи Г та підприємств ПЕК

Строк проведення приватизації не повинен перевищувати **2 роки** з моменту прийняття рішення про приватизацію

Залучаються **експерти та аудиторів**, з якими ФДМУ укладає договори на проведення оцінки чи аудиту

У випадках, передбачених законодавством, проводиться екологічний аудит об'єкта

Протягом **одного місяця** з дати прийняття рішення про приватизацію ФДМУ затверджує склад **комісії з приватизації**, яка розробляє план приватизації об'єкта, у встановлений ФДМУ строк, який не має перевищувати **2 місяці**

Проект плану приватизації передбачає: строки та способи приватизації; початкову ціну об'єкта приватизації (розмір статутного капіталу); рекомендовані форми платежу; розміри пакетів акцій за напрямками їх реалізації; забезпечення технологічної єдності виробництва, недопущення руйнування єдиних майнових комплексів, циклів, технологій; порядок використання майна, що не увійшло до статутного капіталу господарських товариств

До проекту додається акт оцінки майна об'єкта, затверджений ФДМУ, або звіт про оцінку об'єкта із затвердженим висновком про його вартість

КМУ затверджує план щодо об'єктів групи Г та ПЕК

Способи приватизації об'єктів: продаж на аукціоні; продаж за конкурсом; продаж акцій (часток, паїв) на аукціоні, за конкурсом, на фондових біржах; продаж на конкурсній основі єдиного майнового комплексу або контрольного пакета акцій; викуп; продаж акцій на міжнародних фондових ринках, у тому числі у вигляді депозитарних розписок; інші способи, встановлені спеціальними законами, що регулюють особливості приватизації об'єктів окремих галузей

Додаток 3

Об'єкти приватизації, що знаходяться у сфері управління ФДМУ¹⁴⁶

№	Код ЄДРПОУ	Назва підприємства	Участь держави у статутному капіталі підприємства (%)
1.	30083966	ПАТ «МИКОЛАЇВСЬКА ТЕЦ»	100
2.	00130820	ПАТ «ДНІПРОДЗЕРЖИНСЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ»	99,9277
3.	00131771	ПАТ «ХЕРСОНСЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ»	99,8328
4.	05471158	ПАТ «ОДЕСЬКА ТЕЦ»	99,9895
5.	22927045	ПАТ «ЦЕНТРЕНЕРГО»	78,29
6.	22767506	ПАТ «ХМЕЛЬНИЦЬКОБЛЕНЕРГО»	70,0089
7.	23399393	ПАТ «МИКОЛАЇВОБЛЕНЕРГО»	70
8.	00131954	АТ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО»	65,0010
9.	00130926	ВАТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО»	60,2475
10.	00130725	ВАТ «ТЕРНОПІЛЬОБЛЕНЕРГО»	50,9990
11.	22800735	ПАТ «ЧЕРКАСИОБЛЕНЕРГО»	46
12.	00130872	ПАТ «ДТЕК ДНІПРОЕНЕРГО»	25
13.	00131268	ПАТ «ДТЕК ДОНЕЦЬКОБЛЕНЕРГО»	25
14.	00131305	ПАТ «КИЇВЕНЕРГО»	25
15.	23269555	ПАТ «ДТЕК ЗАХІДЕНЕРГО»	25
16.	23293513	ПАТ «СУМИОБЛЕНЕРГО»	25
17.	23343582	ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО»	25
18.	23359034	ПАТ «ДТЕК ДНІПРООБЛЕНЕРГО»	25
19.	00131713	ПАТ «ОДЕСАОБЛЕНЕРГО»	25

¹⁴⁶ Наказ ФДМУ від 30.12.2015 №2064 «Про затвердження Переліку об'єктів груп В.Г, які підлягають продажу в 2016 році».

Додаток 4

Основні повноваження КМУ щодо об'єктів державної власності (в контексті діяльності МГУ)

Повноваження КМУ відповідно до закону	Реалізація повноважень у підзаконних актах	Чи необхідні зміни до законодавства? Якщо так, то які?
КМУ визначає органи виконавчої влади та державні колегіальні органи, які здійснюють функції з управління об'єктами державної власності (зокрема корпоративними правами держави) ¹⁴⁷	Повноваження стосується загальної компетенції КМУ щодо управління об'єктами державної власності.	Ні
КМУ встановлює порядок передачі об'єктів державної власності суб'єктам управління ¹⁴⁸	Положення КМУ ¹⁴⁹ стосується загальної компетенції КМУ щодо управління об'єктами державної власності.	Ні
КМУ визначає порядок управління корпоративними правами ФДМУ ¹⁵⁰	Порядком КМУ ¹⁵¹ визначається, що КМУ погоджуватиме завдання на голосування представникам держави на засіданнях наглядової ради МГУ у разі включення до порядку денного питань: внесення змін до статуту; збільшення або зменшення статутного капіталу; відчуження та/або застави активів або майна;	Внести зміни до цього Порядку, вилучивши МГУ з-під його дії (як це вже зроблено по відношенню до НАК «Нафтогаз України» та господарських товариств, акціонером яких є НАК «Нафтогаз України»).

¹⁴⁷ Закон про управління, ст.5(2)(1).

¹⁴⁸ Закон про управління, ст.5(2)(2).

¹⁴⁹ Положення про порядок передачі об'єктів права державної власності, затверджене постановою КМУ від 21.09.1998 №1482.

¹⁵⁰ Закон про управління, ст.7(1)(3)(а).

¹⁵¹ Порядок надання і погодження завдань на голосування представникам держави на загальних зборах та засіданнях наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого є корпоративні права держави, затверджений постановою КМУ від 30.10.2014 № 678.

	<p>затвердження річної фінансової звітності; розподілу прибутку; реорганізації, ліквідації, заснування господарських товариств; придбання або відчуження корпоративних прав у господарських товариствах; обрання та відсторонення голови правління, членів правління, обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови виконавчого органу.</p>	
<p>КМУ призначає позапланові ревізії та перевірки використання об'єктів управління державної власності та встановлює порядок їх проведення¹⁵²</p>	<p>Відповідний підзаконний нормативно-правовий акт не виявлено.</p>	-
<p>КМУ визначає порядок здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності¹⁵³</p>	<p>Порядок КМУ¹⁵⁴ стосується загальної компетенції МЕРТУ щодо моніторингу управління об'єктами державної власності. Так, він визначає, що контроль за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності здійснюється шляхом проведення єдиного моніторингу ефективності управління об'єктами державної власності, метою якого є збір, накопичення, аналіз інформації про виконання суб'єктами управління функцій з управління об'єктами державної власності.</p>	Ні

¹⁵² Закон про управління, ст.5(2)(16).

¹⁵³ Закон про управління, ст.5(2)(18)(а).

¹⁵⁴ Порядок здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності, затверджений постановою КМУ від 19.06.2007 №832.

<p>КМУ визначає порядок конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки¹⁵⁵</p>	<p>Відповідно до Порядку КМУ,¹⁵⁶ ФДМУ прийматиме рішення про необхідність проведення конкурсного відбору голови правління новоствореного МГУ у відповідності до цього порядку. Проте на процедуру обрання наступного голови правління цей порядок має застосовуватися.</p> <p>Крім того, у будь-якому разі контракт з головою правління МГУ буде укладатися ФДМУ у порядку та за формою, визначеними КМУ.¹⁵⁷</p>	<p>Внести зміни до цього Порядку, вилучивши МГУ з-під його дії (як це вже зроблено по відношенню до господарських товариств, більше як 50 відсотків корпоративних прав якого належить НАК «Нафтогаз України»).</p> <p>У разі потреби також внести зміни до цього Порядку, вилучивши застосування порядку та типової форми контракту з головою правління МГУ.</p>
<p>КМУ визначає порядок оплати праці і винагороди керівникам державних підприємств¹⁵⁸</p>	<p>Постанова КМУ¹⁵⁹ не має застосовуватися до МГУ, оскільки МГУ не буде створено у формі державного підприємства, а також не буде відкритим акціонерним товариством, створеним у процесі приватизації (корпоратизації) державного підприємства.</p>	<p>Ні</p>
<p>КМУ визначає порядок проведення інвентаризації об'єктів державної власності¹⁶⁰</p>	<p>Відповідно до Методики КМУ¹⁶¹ інвентаризацію державного майна здійснюватиме суб'єкт управління такого майна, тобто ФДМУ.</p>	<p>Ні</p>

¹⁵⁵ Закон про управління, ст.5(2)(18)(г).

¹⁵⁶ Порядок проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затверджений постановою КМУ від 03.09.2008 №777.

¹⁵⁷ Постанова КМУ від 19.03.1993 №203, Постанова КМУ від 02.08.1995 №597.

¹⁵⁸ Закон про управління, ст.5(2)(18)(г).

¹⁵⁹ Постанова КМУ від 19.05.1999 №859.

¹⁶⁰ Закон про управління, ст.5(2)(18)(з).

КМУ визначає порядок розпорядження активами державних господарських організацій ¹⁶²	Відповідний підзаконний нормативно-правовий акт не виявлено.	-
КМУ визначає порядок укладення господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном ¹⁶³	Порядок КМУ ¹⁶⁴ передбачає, що КМУ погоджує укладення договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном за поданням суб'єкта управління, погодженого з МЕРТУ, Міністерством фінансів України, ФДМУ та Міністерством юстиції України.	У разі необхідності зміни можуть бути внесені до цього Порядку.
КМУ затверджує річні фінансові плани державних підприємств, що є суб'єктами природних монополій, ¹⁶⁵ а також визначає порядок здійснення витрат у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку ¹⁶⁶	Порядок КМУ ¹⁶⁷ передбачає, суб'єкти господарювання державного сектора економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів можуть здійснювати витрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), крім витрат на: капітальні інвестиції (за винятком випадків, рішення щодо яких прийнято Кабінетом Міністрів України), придбання та оренду легкових автомобілів, маркетингові та інформаційно-консультаційні послуги, консалтингові послуги,	У разі необхідності внести зміни до закону України в частині затвердження фінансового плану МГУ з боку КМУ. Внести зміни до цього Порядку, вилучивши МГУ з-під його дії (по аналогії із виключенням, що застосовується до НАК «Нафтогаз України»).

¹⁶¹ Методика проведення інвентаризації об'єктів державної власності, затверджена постановою КМУ від 30.11.2005 №1121.

¹⁶² Закон про управління, ст.5(2)(18)(і).

¹⁶³ Закон про управління, ст.5(2)(18)(л).

¹⁶⁴ Порядок укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном, затверджений постановою КМУ від 11.04.2012 №296.

¹⁶⁵ Господарський кодекс України, ст.89(5); Закон про управління, ст.5(2)(20).

¹⁶⁶ Закон про управління, ст.5(2)(18)(р).

¹⁶⁷ Порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку, затверджений постановою КМУ від 03.10.2012 №899.

	страхування (крім витрат на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, обов'язкове страхування та страхування відповідно до міжнародних договорів), представницькі заходи, виробництво та розповсюдження реклами, благодійну, спонсорську та іншу допомогу, відрахування до резерву сумнівних боргів, а також не можуть здійснювати продаж, списання державного майна. Вимоги цього Порядку не поширюються на НАК «Нафтогаз України» та на юридичних осіб, акціонером (засновником, учасником) яких є НАК «Нафтогаз України», з моменту початку функціонування системи внутрішнього контролю НАК «Нафтогаз України», передбаченої планом заходів з корпоративного управління НАК «Нафтогаз України».	
КМУ забезпечує контроль за ефективністю управління об'єктами державної власності ¹⁶⁸	КМУ встановлює обов'язкові критерії для обрання аудиторської фірми, що залучається до проведення аудиту фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності суб'єкта господарювання державного сектору економіки. ¹⁶⁹ Ці критерії загалом встановлюють умови щодо якості надавача послуг під час проведення закупівлі послуг з аудиту.	Ні
КМУ визначає методологію затвердження фінансових планів державних господарських об'єднань, підприємств, установ та організацій і обчислення обсягу	Відповідний підзаконний нормативно-правовий акт не виявлено.	-

¹⁶⁸ Закон про управління, ст.5(2)(19).

¹⁶⁹ Критерії, за якими залучаються аудиторські фірми до проведення аудиту фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності деяких суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затверджені постановою КМУ від 04.06.2015 №390.

доходів бюджету від управління державними корпоративними правами ¹⁷⁰		
КМУ визначає критерії, відповідно до яких утворення наглядової ради є обов'язковим на державних унітарних підприємствах та, з урахуванням законів України, в господарських товариствах, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі ¹⁷¹	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	-
КМУ визначає критерії відбору незалежного аудитора та критерії віднесення державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, до таких, фінансова звітність (у тому числі консолідована) яких підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором, залежно від балансової вартості активів таких державних унітарних підприємств чи господарських товариств ¹⁷²	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	Під час розробки відповідних актів слід врахувати вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС.
КМУ затверджує вимоги до незалежних членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі ¹⁷³	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	Під час розробки відповідних актів слід врахувати вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС.

¹⁷⁰ Закон України «Про КМУ», ст. 24(2).

¹⁷¹ Закон про управління, ст.5(2)(16-1) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹⁷² Закон про управління, ст.5(2)(17-1) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹⁷³ Закон про управління, ст.5(2)(17-2) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

<p>КМУ визначає порядок проведення конкурсного відбору кандидатів на посаду незалежного члена наглядової ради державного унітарного підприємства та їх призначення та проведення конкурсного відбору кандидатів на посаду незалежного члена наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, що пропонуються суб'єктом управління об'єктами державної власності до обрання на посаду незалежних членів наглядової ради¹⁷⁴</p>	<p>Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.</p>	<p>Під час розробки відповідних актів слід врахувати вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС.</p>
<p>КМУ визначає порядок оприлюднення інформації про діяльність державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків¹⁷⁵</p>	<p>Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.</p>	<p>-</p>
<p>КМУ визначає порядок визначення та затвердження кандидатур представників держави, які призначаються до наглядових рад державних унітарних підприємств, і тих, які беруть участь у загальних зборах та</p>	<p>Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.</p>	<p>Під час розробки відповідних актів слід врахувати вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС.</p>

¹⁷⁴ Закон про управління, ст.5(2)(18)(т) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹⁷⁵ Закон про управління, ст.5(2)(18)(у) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

обираються до наглядових рад господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі ¹⁷⁶		
КМУ визначає порядок визначення порядку та правил страхування відповідальності, оплати послуг та компенсації витрат членів наглядових рад державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі ¹⁷⁷	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	-
КМУ визначає порядок встановлення чітких цілей діяльності для державних унітарних підприємств та господарських товариств, у статутному капіталі яких більше 50 відсотків акцій (часток) належать державі ¹⁷⁸	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	Під час розробки відповідних актів слід врахувати вимоги про відокремлення та незалежність оператора ГТС.
КМУ визначає порядок формування та ведення реєстру укладених контрактів з керівниками суб'єктів господарської діяльності державного сектору економіки ¹⁷⁹	Відповідні підзаконні нормативно-правові акти підлягають розробці.	-

¹⁷⁶ Закон про управління, ст.5(2)(18)(ф) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

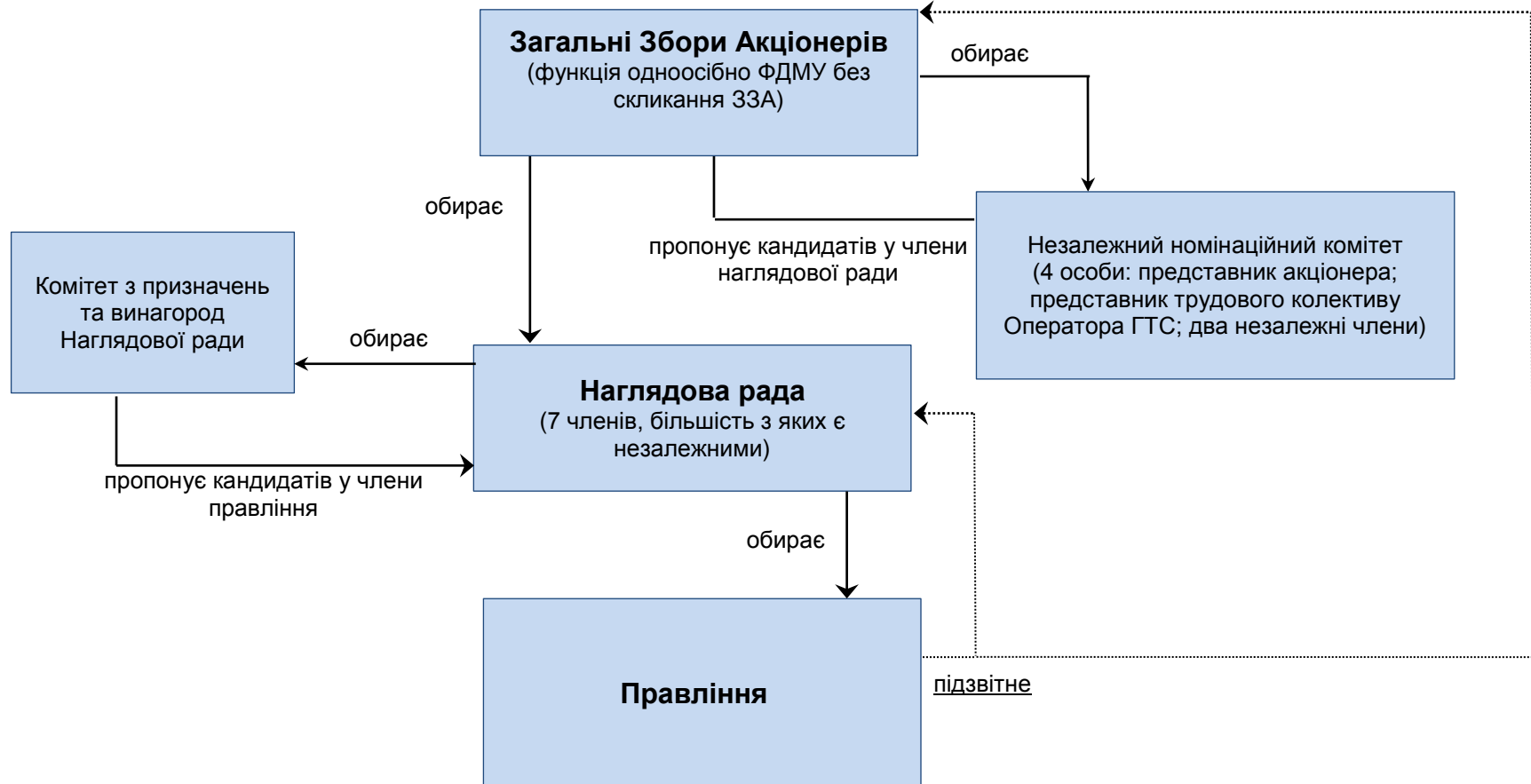
¹⁷⁷ Закон про управління, ст.5(2)(18)(х) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹⁷⁸ Закон про управління, ст.5(2)(18)(ц) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

¹⁷⁹ Закон про управління, ст.5(2)(18)(ч) (в редакції законопроекту №3062, прийнятого ВРУ у другому читанні та в цілому 18.02.2016).

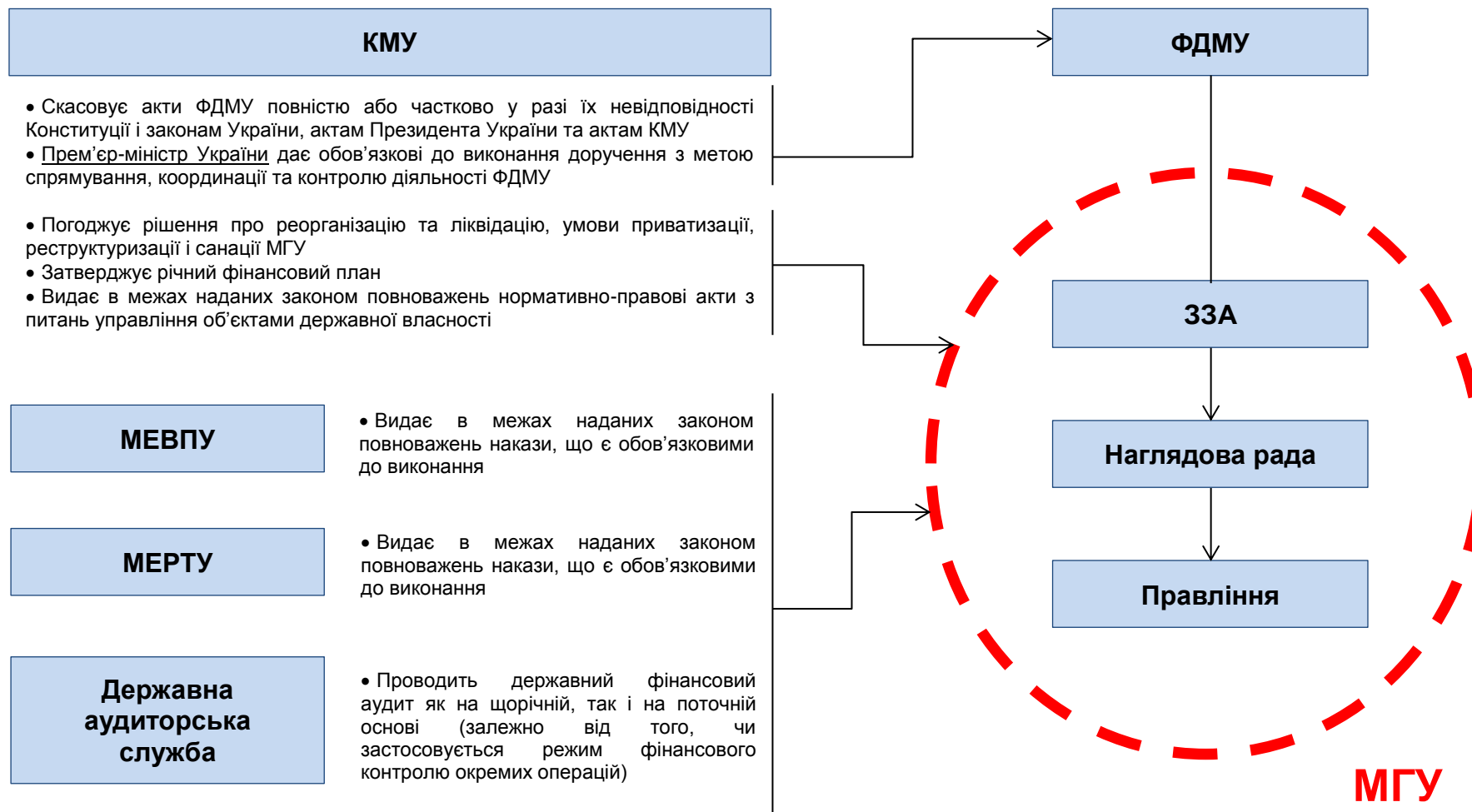
Додаток 5

Цільова структура корпоративного управління МГУ

Додаток 6

Вплив органів державної влади на діяльність МГУ відповідно до законів України

Приклад 1

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ (Міненерговугілля України)

01601, м.Київ, вул. Хрещатик, 30, тел.: 206-38-44, 206-38-45, ф.: 531-36-92
E-mail: kanc@mev.energy.gov.ua, Код ЄДРПОУ 37471933

№ _____

На № _____ від _____

✓ Національна акціонерна компанія
«Нафтогаз України»

Газорозподільні підприємства
(за списком)

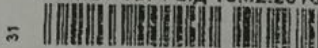
Враховуючи що, ТЕЦ та підприємства теплокомуненерго виконують важливу функцію із виробництва теплової енергії для надання послуг з опалення та постачання гарячої води населенню та з метою недопущення соціальної напруги необхідно зробити все можливе для недопущення припинення газопостачання зазначених підприємств до кінця опалювального періоду 2015/2016 років.

Міністр

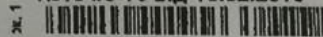
В. Демчишин

Рамазанов 594-66-34

Міністерство енергетики та вугільної
промисловості України
№01/31-1574 від 15.02.2016

К Національна акціонерна компанія
«Нафтогаз України»
№104/5-16 від 15.02.2016

Приклад 2

МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ (Мінерговугілля України)

01601-Київ, вул. Хрещатик, 30, тел.: 206-38-44, 206-38-45, ф.: 531-36-07
E-mail: kanc@mev.energy.gov.ua. Код ЄДРПОУ 37471933

ОТРИМАНО ФАКСОМ	
тел. відправника:	№
тел. отримувача: 586-33-10	№
підрозділ: <i>Управління діловодства</i>	
надійшло:	
(ім'я, прізвище)	

На № _____ від _____

НАК «Нафтогаз України»

ПАТ «Укртрансгаз»

Щодо транспортування природного газу ГТС

Зміни в організації роботи газового ринку України призвели до впровадження нових підходів щодо замовлення послуг транспортування природного газу газотранспортною системою України. Так, для отримання послуг із транспортування (фізичного транспортування природного газу газотранспортною системою) замовник послуг транспортування подає оператору газотранспортної системи місячну номінацію по точках входу та/або точках виходу щодо обсягу природного газу, який планується транспортувати, з можливістю її подальшого коригування не пізніше 25 числа звітного місяця.

Однак, на сьогоднішній день, в умовах відсутності стабільного споживання електроенергії та зважаючи на зниження частки споживання найбільш енергоємних підприємств суттєво зростає добова нерівномірність графіка споживання електроенергії. У зв'язку із цим, потреба в потужностях енергоблоків ТЕС для здійснення оперативного регулювання балансу електроенергії в об'єднаній енергосистемі України постійно змінюється. Така нерівномірність роботи енергоблоків ТЕС унеможливує ефективне планування необхідного обсягу природного газу для забезпечення роботи ТЕС, що призводить до постійної необхідності коригування місячної газової номінації.

Крім того, існує проблема стосовно замовлення генеруючими компаніями ТЕС місячної потужності на точках виходу з газотранспортної системи. У разі перевищення запланованих потужностей – додаткові обсяги сплачуються за

Міністерство енергетики та вугільної промисловості України
№01/31-2834 від 16.03.2016

к Національна акціонерна компанія
М2 «Нафтогаз України»
№185/5-16 від 17.03.2016
000.2

підвищеним тарифом, у разі недобору запланованих обсягів - попередня оплата не повертається, або сплачується за послугу, якою не скористалися.

Враховуючи специфіку роботи генеруючих компаній ТЕС та з метою покращення ситуації щодо планування обсягів транспортування природного газу, пропонуємо розглянути можливість подання номінації на транспортування природного газу, який використовується для виробництва теплової та електричної енергії, подекадно з можливістю коригування за дві доби до закінчення звітного періоду та з оплатою генеруючими компаніями ТЕС місячних потужностей на точках виходу з газотранспортної системи України фактично спожитого обсягу газу.

Міністр

В. Демчин